Elena Piligaci, Ana Magas, Elena Scripa

LIMBA ROMÂNĂ ȘI CITIREA

Manual pentru clasa a 2-a a şcolilor de învăţământ general
cu predarea în limba română

(în 2 părţi)

Partea 1-a

Recomandat de Ministerul Învăţământului şi Ştiinţei al Ucrainei

Львів
Видавництво «Світ»
2019

УДК 811.135.1(075.2)
П32

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 28.03.2019 № 407)

Видано за державні кошти. Продаж заборонено

Semne convenționale

— Scrie!

— Lucrează în perechi!

— Descoperă!

— Temă pentru acasă!

— Citește!

— Reține!

Pilígač O. Г.

П32 Румунська мова та читання : підруч. для 2 кл. з навч. румунською мовою закл. заг. серед. осв. (у 2-х частинах) : ч. 1 / О. Г. Пілігач, Г. І. Магас, О. К. Скріпа. – Львів : Світ, 2019. – 128 с.
ISBN 978-966-914-181-1
ISBN 978-966-914-182-8 (Ч. 1)

УДК 811.135.1(075.2)

ISBN 978-966-914-181-1
ISBN 978-966-914-182-8 (Ч. 1)

© Пілігач О. Г., Магас Г. І., Скріпа О. К., 2019
© Чернишева Т. С., ілюстрації, 2019
© Шутурма М. С., обкладинка, 2019
© Видавництво «Світ», оформлення, 2019

Bun găsit, şcoală!

Dragi şcolari din clasa a 2-a!

Acest manual de **limba română** va fi pentru tine un bun prieten cu care vei călători prin minunata lume a cuvintelor **limbii noastre**, spre a cunoaşte ceea ce scriitorii ne dăruiesc — comoara **literaturii române**.

Dezleagă exercițiile și jocurile propuse; încearcă să înțelegi regula propusă la temă, și lecția de limba română va deveni o adevărată sărbătoare plină de descoperiri și surprize.

Cu fiecare regulă bine înțeleasă, vei deveni mai bogat şi mai înțelept.

Fii sârguincios, dacă vrei să-i fii cărţii prieten adevărat!

Spor la învăţătură!

Cu drag autorii

I. RECAPITULARE. FONETICA. SUNETELE VORBIRII. LITERELE

ALFABETUL

Ce e alfabetul oare?
Şir de puişori în soare?
Stolul alb de porumbei?
Sau pe câmp turmă de miei?
Licurici sunt sau mărgele
Literele subţirele?
Ce e alfabetul oare?
Cred că e un fel de cheie,
Năzdrăvană şi anume
Să deschidă porţi în lume.
Şi din copil răsfăţat
Să devii un învăţat.

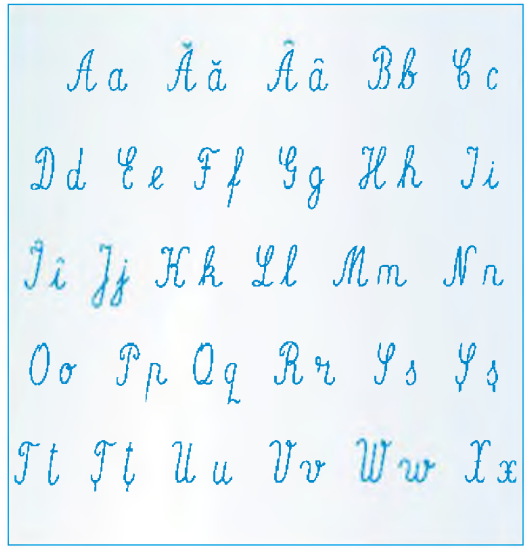

1. Citește alfabetul limbii române:

a A (a)	e E (e)	j J (je)	p P (pe)	ț Ț (țe)
ă Ă (ă)	f F (f)	k K (ca)	q Q (chiu)	u U (u)
â Â (â)	g G (g)	l L (le)	r R (re)	v V (ve)
b B (be)	h H (h)	m M (me)	s S (se)	w W(duble ve)
c C (ce)	i I (i)	n N (ne)	ș Ș (șe)	x X (ics)
d D (de)	î Î (î)	o O (o)	t T (te)	y Y (igrec)
				z Z (ze)

2. Învaţă alfabetul în ordinea scrisă mai sus.

Literele aranjate în ordinea de mai sus, alcătuiesc alfabetul.
În limba română alfabetul este alcătuit din 31 de litere.
Sunetele se rostesc şi se aud. Literele se scriu şi se văd.

3. Aranjează cuvintele în ordine alfabetică:

Septembrie, toamnă, școală, alfabet, fructe, legume, bogată.

- Alcătuiește două propoziţii despre toamnă. Folosește imaginea:

4. Citește fiecare cuvânt de la dreapta la stânga. Scrie perechile de cuvinte obţinute, după modelul: car – rac:

Cos, dar, dac, dor, pod, pas, sar, soc, toc.

5. Înlocuiește prima literă din fiecare cuvânt dat, cu alte litere, pentru a obţine cuvinte noi:

Mură, car, vară.

Model: vin, fin, lin, pin, din, ţin.

6. Scrie cuvintele date în ordine alfabetică:

Car, par, măr apă, sac, rac, bac, era, lac, nuc, toc, ou, șal, fir, joc, dar, zar, urs, vas.

SILABA. DESPĂRŢIREA CUVINTELOR ÎN SILABE

1. Indică numărul silabelor din care este alcătuit fiecare cuvânt:

copac	macara	plecare
anul	tren	zidurile
umbrelă	grămadă	covrigei

Cuvintele sunt alcătuite din silabe. Silaba este o parte a cuvântului care se rosteşte printr-o singură deschidere de gură.

2. Desparte cuvintele în silabe:

Acum, om, cenuşă, mere, poveste,
săniuţă, car, veselie.

3. Alcătuieşte și scrie cât mai multe cuvinte cu ajutorul silabelor:

Te, car, turi, mu, ră, nă, zâ, log,
ta, ca, tu, re, fiu.

4. Transformă cuvintele alcătuite dintr-o silabă în cuvinte cu două silabe, după modelul:

car — carul	nor —	lan —
om —	sat —	nuc —
vas —	mac —	lac —

5. ***Joc:*** Propoziţii-surpriză!

Alcătuieşte câte două propoziţii în care toate cuvintele să aibă câte una, două sau trei silabe.

Exemple: Am un măr mic. (1 silabă)
Ana are prune. (2 silabe)
Adina culege cireșe. (3 silabe)

O literă din cuvânt nu poate fi trecută singură dintr-un rând în altul.

6. Rostește, silabisind următoarele versuri:

Patru broaşte şi-un brotac
Stau la sfadă: Oac! Oac! Oac!
Alte broaşte se adună,
Fac un cor sub clar de lună.
De vei asculta un pic,
Poţi să înţelegi ce zic.
Şade barza pe cuibar
Şi numără ouăle:
Unu, doi, trei, patru, cinci,
Şase, şapte, opt, nouă, zece,
Un pahar cu apă rece,
Unul trebuie să plece.

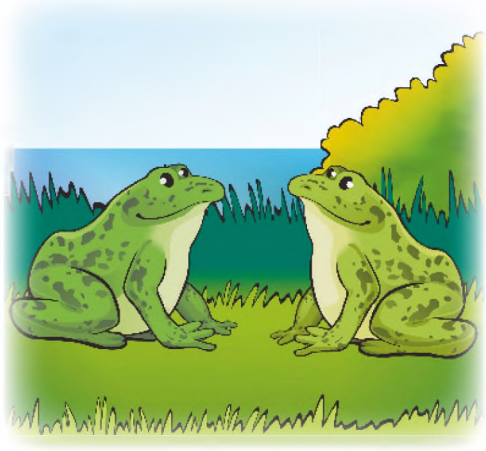

7. Completează cuvintele cu silaba care lipsește:

Du...nică, si...bă, școa..., ma...nă, ...șină, ...părăție, ves..., gean..., ...levizor, floa... .

SUNETUL ŞI LITERA. VOCALE ŞI CONSOANE

Vocalele sunt sunete care se pronunță ușor, fără ajutorul altor sunete.
Vocalele: a, ă, â, (î), e, i, o, u.
Consoanele sunt sunete care se pronunță cu ajutorul unor vocale.
Consoanele: b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ş, t, ţ, v, w, x, y, z.

1. Subliniază cu o linie vocalele şi cu două linii consoanele din următoarele cuvinte:

Pace, soare, porumbel, fericire, copilărie.

2. Stabileşte, după modelul de mai jos, numărul vocalelor şi consoanelor din următoarele cuvinte:

Aurel, militar, camion, propoziţie, copil, cuvinte, tractor, codru.

Model: Aurora — 4 vocale, 2 consoane.

3. Separă vocalele şi consoanele din următoarele cuvinte după modelul dat:

Casele, grâne, Adriana, elev, cameră, televizor, șoricel.

Model: Aurelia — vocale: **a**, **u**, **e**, **i**, **a**; consoane: **r**, **l**.

4. Determină numărul literelor și sunetelor în cuvinte.

Putere, cunoștințe, copiilor, mere, miere.

5. Stabilește numărul vocalelor și consoanelor din cuvinte.

Alfabet, caiet, școală, elev, stăruitor, talentat.

II. ORTOGRAFIA GRUPURILOR DE LITERE ŞI CUVINTE

SUNETUL ŞI LITERELE Î ŞI Â

îngeri

pâine

Literele **î** şi **â** redau acelaşi sunet.
Litera **î** se scrie:

- la începutul cuvântului (*împărat, înger, întâi*)
- la sfârşitul cuvântului (*a coborî, a hotărî*)
- în interiorul cuvântului în care al doilea cuvânt începe cu litera **î**: (*neîntrecut, bineînţeles, semiîntuneric*).

1. Citește şi transcrie cuvintele date.

Mâine, pâine, înainte, a coborî, coborât, hotărât, a cânta.

2. În exemplele de mai jos sunetul **î** se află la începutul cuvântului.

Încălţăminte, îmbrăcăminte, încercare, încălzire, încăpere.

3. În următoarele exemple **î** se află la sfârşitul cuvântului. Transcrie și reține.

A hotărî, a coborî, a zăvorî, a târî, a se mohorî, a izvorî.

Litera â se scrie numai în mijlocul cuvintelor.

4. Observă unde este scrisă litera â în următoarele exemple. Transcrie câteva cuvinte la alegere.

Mâine, câine, mână, cântec, pământ, cuvânt, sâmbătă, fântână.

5. Completează propoziţiile înlocuind punctele cu î sau â.

Mă plimbam ...mpreună cu tata prin cr...ngul de l...ngă lac. Deodată, dintr-un tufiş, a sărit un ghemotoc de blăniţă albă şi pufoasă. Era un iepuraş. Am ...ncremenit de teamă să nu-l speriem. Se sprijinea pe lăbuţele din faţă gata oric...nd, să ţ...şnească la cel mai mic foşnet. Cu urechile ciulite, atent la oricare mişcare, s-a ...ndreptat spre un copăcel şi a ...nceput să roadă coaja t...nără şi mustoasă.

...mi place iepuraşul pentru că este un animal gingaş şi drăgălaş.

6. Scrie câte trei cuvinte pentru fiecare caz:

a) cu **î** la începutul cuvântului;
b) cu **î** la sfârşitul cuvântului;
c) cu **â** în interiorul cuvântului;
d) cu **î** în interiorul cuvântului.

PRONUNŢAREA ŞI SCRIEREA CORECTĂ A GRUPURILOR DE SUNETE (LITERE) IA, EA ŞI IE

1. Citește textul. Observă cum se pronunţă grupurile de sunete ia şi ea.

Pe **Ia**na am întâlnit-o în poi**a**na din pădure. **Ea** şed**ea** pe **ia**rba d**ea**să. Priv**ea** muntele de p**ia**tră care vegh**ea**ză, parcă, liniş**tea** înălţimilor.

* se scrie ia şi se pronunţă ia (i — este vocala care se rosteşte scurt) în cuvintele: *poiană, iarbă, piatră*;

* se scrie şi se pronunţă ea în cuvintele: Ileana, şedea, deasă;

* se pronunţă ia şi se scrie ea în cuvântul ea;

* ia se transformă în ie dacă denumeşte mai multe obiecte: *poiană – poiene, iarbă – ierburi, piatră – pietre*.

2. Citește, apoi transcrie în caiete cuvintele. Observă că grupul ea se află după o consoană.

Seară, ceai, cafea, catifea, deal, tăcea, canapea, vopsea, viorea.

După o consoană se scrie şi se pronunţă **ea**: *acea, deal, leac*.

3. Citește cuvintele de mai jos, rostind clar grupul de sunete ia după consoanele b, p, m, v, f. Observă cum se rostesc şi se scriu cuvintele din paranteze.

Biată (biete), viață (vieţi), piatră (pietre),
dezmiardă (dezmierd), amiază (amiezi).

4. Completează propozițiile cu ajutorul cuvintelor date.

Alin privea pe…	ploaie
Bunica locuiește în orașul…	fereastră
Băieții … au fost în luncă.	Ialta
Noi am ieșit la plimbare prin…	aceia

5. Completează cuvintele cu grupurile de sunete ea, ia, ie.

Jen... și Andre... au ...șit ...ri la plimbare în parc să admire frumuseț... naturii. Au cules frunze multicolore din ...rba verde.

De la ei putem învăța să fim curajoși și să ne prețuim v...ța.

6. Scrie ea sau ia:

Ț...vă, g...m, ...rbă, p...ță, cart..., reț..., p...tră, f...ră, c...rtă, feme..., am...ză, v...ță.

GRUPUL DE SUNETE (LITERE) IE.
SUNETUL ŞI LITERA E

1. Citește, pronunţând corect cuvintele evidenţiate.

Ieri am fost la circ. Am văzut un **ie**puraş şi un **e**lefant. **E**lefantul **e**ra uriaş.

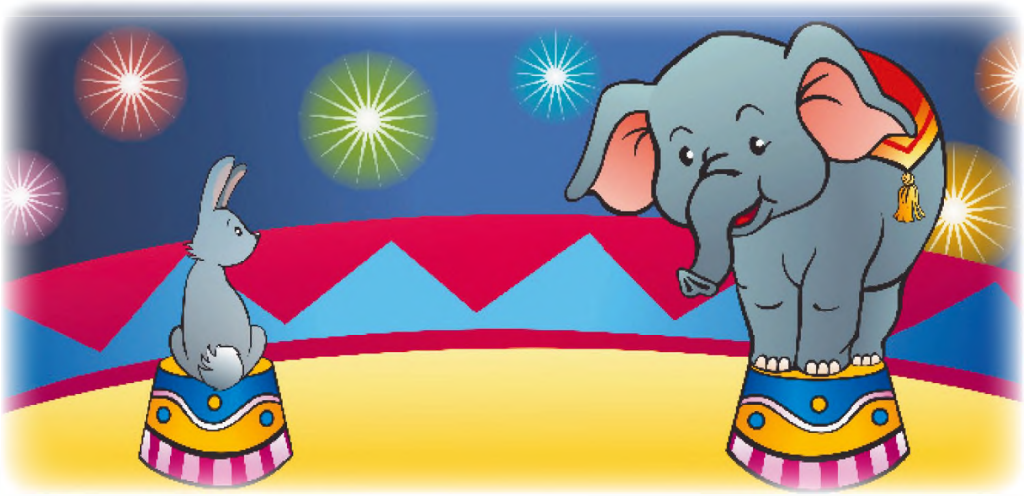

Aceste cuvinte se rostesc la fel, dar se scriu diferit.
- În cuvintele *ieri, iepuraş* se scrie şi se rosteşte *ie*.
- În cuvintele *el, era* se scrie *e*, dar se rosteşte *ie*.
- În cuvântul *elefant* se scrie şi se rosteşte *e*.

2. Observă! Grupul de sunete ie la început de cuvânt se scrie şi se rosteşte ie. Transcrie cuvintele.

Ied, iepure, ieftin, ierbar, ieri, a ierna, a ierta, iertare, iertăciune, Ieremia, a ieşi, ieşire, iezi.

Citește și transcrie cuvintele.

3. Citește cuvintele. Transcrie-le și subliniază litera e.

Ecou, ecran, ecuator, elev, Elena, erou, Europa, Eugenia.

4. Citește şi copie cuvintele. Subliniază — ie și e:

a) ied, ieri, ieşire, iertare, iepure
b) el, eşti, eram, epocă, ecran.

5. În cuvintele de mai jos rostește clar sunetul e după silaba terminată în vocală. Transcrie 4 cuvintele. Reţine scrierea lor corectă.

Aer, aeroplan, poet, idee, alee, licee, influenţă, duel, duet, needucat, muzee, tranşee, poem, poezie, dumnezeiesc.

6. Rostește corect cuvintele în care ie urmează după consoanele b, p, m, f, v.

Biet, miel, fier, fierbe, fierbinte, piele, piept, piere, pieptene, miere, pierde, pietriş, mierlă, miercuri, pietricică, pieptar, miez, pieziş, viespe, vieţuitoare.

7. Completează cuvintele, înlocuind punctele cu ie sau e.

a) ...lena ...ste o ...levă stăruitoare.
b) ...purele este un animal ...rbivor.
c) ...l a citit povestea lui I. Creangă «Capra cu trei ...zi».
d) ...ri am fost la muzeu.

GRUPURILE DE SUNETE OA, UA, UĂ

soare

steaua

plouă

1. Rostește clar cuvintele. Scrie-le în caiet. Subliniază grupurile de sunete oa, ua, uă.

Surioară, preţioasă, valoare, oare, oameni, canapeaua, şoseaua, două, plouă, nouă, ouă, rouă, vouă.

Fiecare grup de sunete **oa**, **ua**, **uă** face parte dintr-o singură silabă

2. Citește textul. Împarte în silabe cuvintele care conţin grupul de sunete oa.

Era foarte interesant să lucreze cu mămica în grădină. Ea ştia numele tuturor plantelor şi despre fiecare din ele mai povestea şi câte o istorioară frumoasă. Aşa că Tincuţa a fost tare bucuroasă.

(Raisa Lungu)

3. Transcrie textul. Completează cuvintele cu grupul de sunete oa.

Frunzele de mesteacăn seamănă cu nişte inimi frum…se.

Ele privesc în t...te părţile, pentru că aşa sunt aşezate.

Unele văd cum răsare s...rele, altele cum apune.

Fiecare frunzuliţă povesteşte în ş...ptă celorlalte, ce a văzut.

Şi t...te împreună ascultă bucur...se cântecul privighetorii.

(după *D. Gabe*)

4. Transformă cuvintele după modelele date:

a) oi — oaie
boli, ploi, școli, foi, flori, viori, ciori, ninsori;

b) frumos — frumoasă
melodios, respectuos, politicos, alunecos,curajos.

5. Împarte cuvintele în silabe și subliniază grupurile de vocale:

Sfioasă, reproșează, cărăruie, iarbă, coapte, tăiate, scânteiază, mlădioasă, curajoasă, curioasă, mătăsoasă.

6. Transformă după modelul dat:

Ață, brânză, ban, frunză, ochi, cap, frig, ger, fier.

Model: os — osoasă

GRUPURILE DE SUNETE CE, CI, CHE, CHI

Arici Arici

1. Citește dialogul. Găsește grupurile ce, ci:

— Unde pleci tu, moş Arici?
— În oraşul Ghidighici!
— Dar ce cauţi pe aici?
— Mi-am pierdut vreo trei amici!
— Cine sunt ai tăi amici?
— Toţi copiii — mari şi mici!

(G. Ciocoi)

2. Citește cuvintele. Observă ce literă urmează după grupul de litere ce. Transcrie trei cuvinte la alegere.

Abecedar, accelerat, accent, aceea, ocean, concert, cucerire, cancelarie, francez, gândăcel, decembrie, dulceaţă, aceasta.

În cuvinte se scrie grupul de litere **ce**, dacă după el urmează vocala **a** (aparținând aceleiaşi silabe): *ceas, ceară, ceartă*.

3. Citește cuvintele în care ce se află la sfârşitul lor. Scrie 3 cuvinte.

Ace, aduce, cruce, conduce, dulce, şoarece, pântece, pădurice, voce, trece, tace, rece, pace, orice, orişice.

4. Citește, apoi transcrie cuvintele de mai jos în care grupul de litere ci se află la început de cuvânt.

Cireş, ciocârlie, cioară, ciot, circ, cititor, ciudă, ciubotar, ciubotă, ciufulit, civilizat, circulă.

În cuvinte se scrie grupul de litere **ci**, dacă după el urmează vocala **o** (aparținând aceleiaşi silabe): *ciorap, picior*.

5. Citește, apoi transcrie cuvintele în care grupul de litere ci se află în mijlocul lor:

Electrician, bicicletă, cauciuc, fecior, fecioară, exerciţiu.

6. Citește, apoi transcrie cuvintele în care grupul de litere ci se află la sfârşit:

Aici, arici, atunci, cinci, darnici, a boci, a încâlci, a luci, deci.

Înaintea vocalei **a** se pronunţă şi se scrie **che**: *cheamă*. Fac excepţie cuvintele: *chiar, chiabur*. Înaintea vocalei **o** se scrie, de regulă, **chi**: *chior, chioară*.

7. Citește și observă că grupul de litere che se află la începutul, în interiorul, la sfârşitul cuvântului. Subliniază «che»:

a) Chenar, chemare, chef, chefir, chei, chec, cheltuială.
b) Anchetă, baschet, a descheia, închegat, ochelari, orchestră.
c) Pereche, ureche, veche, ridiche.

8. Citește, apoi transcrie cuvintele, subliniind grupul de litere chi:

Chiar, chibrit, chibzuială, chiciură, chip, chică, chilie, chinez, chimie, chilipir, chin.

9. Completează enunţurile folosind cuvintele din paranteze:

- Mirela a primit în dar o _____ de _____.
- Biserica satului are un clopot _____.
- Anotimpul _____al anului e pe sfârșite.
- Urşii polari stau pe _____de gheaţă.

(banchize, rece, pereche, vechi, cercei)

GRUPURILE DE LITERE GE, GI, GHE, GHI

gene

girafă

ghem

ghindă

1. Citește, apoi transcrie cuvintele. Observă că grupul de litere ge se află la începutul lor:

Ger, geam, geană, geantă, gen, german, George, general, geografie, geograf, geros, generos.

2. Citește, apoi transcrie cuvintele. Observă că grupul de litere ge se află în interior:

Ager, fulger, legendă, alegere, săgeată, mărgea, amăgeală.

3. Citește, apoi transcrie cuvintele. Observă că grupul de litere ge se află la sfârşitul cuvântului:

Ajunge, merge, înţelege, minge, plânge, sânge, alege, frige, împinge, smulge, rege, stinge.

În cuvinte se scrie grupul de litere **ge**, dacă după el urmează vocala **a** (aparținând aceleiaşi silabe): *săgeată, geantă, geam*. Fac excepţie cuvintele: *geografie, geometrie, geologie, geolog, geograf, George, Georgeta*. Ele se scriu cu **ge** înainte de **o**.

4. Citește, apoi transcrie cuvintele. Observă că grupul de litere gi se află la începutul în interiorul cuvântului:

a) Gimnastică, gimnaziu, gigant, gingaş, gingăşie, girafă, Gică.

b) Argilă, energie, igienă, contagios, pagină, lungime, îndrăgit, argint, frigider, agitaţie.

c) Mergi, fugi, fulgi, mulgi, dungi, tragi, fragi, fagi, mingi, magi.

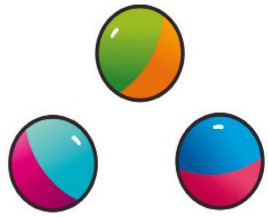

5. Transcrie cuvintele şi subliniază grupul de litere ghe.

Gheară, gheaţă, gheată, gheţar, gheţuş, ghem, ghemotoc.

Înaintea vocalei **a** se pronunţă şi se scrie **ghe**: gheară. Face excepţie cuvintul: *maghiar*. Înaintea vocalei **o** se scrie, de regulă, **ghi**: *ghiont, ghioagă*. Fac excepţie cuvintele: *Gheorghe, Gheorghiţă, Gheorghiu*.

6. Citește, apoi transcrie cuvintele în care grupul de litere ghi se află la începutul cuvintelor:

Ghicitoare, ghimpe, ghindă, ghinion, ghiocel, ghiozdan.

7. Citește, apoi transcrie cuvintele cu grupul de litere ghi ce se află în interiorul și sfârșitul cuvintelor:

Anghină, frânghie, înghimpat, maghiar, neghină, pojghiţă, înghiţitură, sughiţ, Gheorghiţă, Loghin, Gherghina, unghie, unghi, triunghi, dreptunghi.

8. Desparte în silabe cuvintele:

Privighetoare, verighetă, degete, fulger, regină, ginere, gingie, ghiduş.

9. Completează enunţurile, folosind cuvintele din paranteze:

- Angela _____ mure şi _____.
- _____ însoţeşte grupul de excursionişti.
- _____ a ajuns în _____ pisicii.
- _____ şi _____ sunt _____ de clasă.

(ghidul, ghearele, Gina, culege, Geta, fragi, ghemul, colege)

PRONUNŢAREA ŞI SCRIEREA GRUPURILOR DE SUNETE CS ŞI GZ CARE SE SCRIU PRIN LITERA X

- Se scrie **x** şi se pronunţă **cs** în cuvinte ca: *a exagera, expediţie, explozie, pix* ş. a.
- Se scrie **x** şi se pronunţă **gz** în cuvinte ca: *exerciţiu, exemplu* ş. a.
- Se scrie **cs** şi se pronunţă **cs** în cuvinte ca: *Vasile Alecsandri, rucsac, ticsit, îmbâcsit, cocs* ş. a.

1. Citește cuvintele, rostind clar grupul de sunete cs scris prin litera x.

Axă, claxon, a claxona, a exagera, excavator, excelent, a exclama, excursie, a expedia, experienţă, a explica, expoziţie, a exporta, a exprima, expunere, exterior, lux, Maxim, maxim, mixt.

2. Citește cuvintele de mai jos, rostind clar grupul de sunete gz redat prin litera x.

Exact, exactitate, inexactitate, examen, a examina, examinare, execuţie, exemplar, exemplu, exerciţiu, a exista, existenţă.

- Cu cuvintele evidențiate alcătuiește enunțuri.

3. Desparte în silabe cuvintele:

Explicaţie, taximetrist, taxă, Alexandria, xilofon.

4. Completează propoziţiile, alegând varianta corectă din paranteze.

- Vasile _____ a scris multe poezii.
- Podul casei este _____ de cărţi vechi.
- _____ avea un _____ încăpător.

(tixit/ticsit; Alexandri/Alecsandri; ruxac/rucsac; excursionistul/ecscursionistul)

5. Citește și evidențiază cuvintele unde se întâlnește litera x.

În timpul orei

Elevii sunt la lecție. Doamna învățătoare le cere să transcrie un text alcătuit din cincisprezece cuvinte. Alexandru termină primul. El spune:

— Eu am terminat de scris, doamna învățătoare!

— E bine să te verifici singur. Numai așa vei avea cât mai puține greșeli de exprimare şi scriere corectă.

— Alexandru citește din nou textul. Scrie și două exemple despre excursia făcută.

SUNETUL (LITERA) M ÎNAINTE DE B ŞI DE P

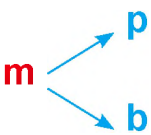

bomboane

lampă

1. Citeşte următoarele cuvinte:

Dumbravă, ambalaj, combină, bumbac, bomboană, schimbă, emblemă, împărat, şampanie, lampă, timpuriu, cimpanzeu, împărţire, compunere, cumpărător.

Înaintea consoanelor **b** şi **p** se scrie şi se rosteşte întotdeauna **m** şi nu **n**. De exemplu: *câmp, septembrie, campion, bombă*.

2. Scrie în locul punctelor litera m sau litera n:

Î...părătească, î...văţător, a...biţios, î...dată, ca...pion, î...pletitură, ci...poi, î...frunta, a...puta, i...ventator.

3. Alege cuvintele care conţin grupurile mp. Alcătuieşte cu ele propoziţii:

Excursie, umblă, dealuri, bumbac, împărăţie, poieniţă, ambulanţă.

4. Scrie câte patru cuvinte în care să se afle grupurile mp şi mb. Desparte cuvintele în silabe.

5. Din cuvintele date, alcătuieşte altele noi, care să înceapă cu îm:

Pădure, boboc, belşug, bătrân, podoabă, părţi, blând.

6. Formează cuvinte noi, după modelul:

piatră — împietrit

broboadă — _____ bătrân — _____

barcă — _____ pachet — _____

boboc — _____ belşug — _____

7. Ordonează cuvintele şi vei obţine propoziţii:

• umblă, îmblănite, cu, Împăratul, îmbrăcat, haine;

• face, Elefantul, circ, tumbe, la, Trompişor.

8. Scrie corect cuvintele de mai jos adăugând litera care lipseşte m sau n:

U...plut, î...rădăcinat, î...pânzit, î...pădurit, u...bră, î...nourat, î...plinit, co...curs, co...bină.

CONSOANELE DUBLE CC, NN, RR, SS

Consoanele duble se pronunță și se scriu în silabe diferite: *suc-ces, ac-cent, în-no-da*.

1. Formează cuvinte după modelul dat, pornind de la:

în + negru — în + nămol —

în + nor — în + nod —

2. Observă cum s-au format cuvintele scrise cu consoanele duble ss şi rr.

Maria a participat la olimpiada interregională de matematică. Noi am călătorit cu expresul transsiberian.

3. Desparte în silabe cuvintele, apoi grupează-le după numărul de silabe:

Succes, accesări, succesiune, accent, accentuat, neaccentuat, accident, occidental, accidentați.

4. Transcrie doar cuvintele care conțin consoane duble.

În curând se înnoptează şi cerul pare înnorat. Văile sunt înnegurate. Poteca a devenit inaccesibilă. Noi am grăbit mersul. Aerul tare ne înnoia forţele. Înaintam cu atenţie. Noi nu aveam nevoie de accidente.

5. Copiază cuvintele de mai jos și subliniază consoanele duble:

Înnegrit, înnodat, înnoitor, accident, acces, înnăscut, interraional, transsiberian, accesibil, accent, occidental.

6. Alcătuiește enunțuri cu câteva din cuvintele de mai sus.

VOCALELE DUBLE EE, II, OO, UU

1. Citește cuvintele de mai jos. Rostește clar vocalele duble ee, ii, oo, uu.

alee, creez, coreeni, licee, liceeni;
conştiinţă, fiinţă, fiindcă;
cooperare, coordonare, zoologie, zootehnie;
continuu, încontinuu.

Vocalele duble se pronunţă şi se scriu în silabe diferite: *li-ce-e, zo-o-lo-gi-e, a-le-e*.

2. Citește cu atenţie cuvintele date mai jos. Demonstrează cum s-au format cuvintele după modelul următor:

Model: re+educat, ne+exprimat
A reeduca, a reexamina, neeficient, neexistent, reeditat.

3. Citește cuvintele de mai jos. Transcrie-le în caiet împărţindu-le în silabe:

Model: conştiinţă — con-şti-in-ţă.
a) conştiincios, cuviinţă, desfiinţat, fiinţă, fiindcă, ştiinţă;
b) cooperare, coordonare, zoologie, zootehnie, zoolog;
c) alee, idee, tranşee, creez, Marea Egee.

4. Scrie, după modelul dat, cuvintele cu înţeles opus.

Model: eficient — neeficient.
Examinat, educat, echilibrat, editat.

5. Desparte în silabe cuvintele, apoi alcătuieşte propoziţii doar cu cele formate din trei silabe:

Fiindcă, înnorată, zoologică, înnoptat, acces.

6. Alege și scrie corect cuvintele despărţite în silabe:

a-le-e / ale-e; fiin-ţă / fi-in-ţă; ac-ce-sa-re / acce-sa-re; zo-o-lo-gi-e / zoo-lo-gi-e; ne-accen-tu-a-tă / ne-ac-cen-tu-a-tă; şti-in-ţă / ştiin-ţă; mu-zee-le / mu-ze-e-le; înno-ra-tă / în-no-ra-tă; oc-ci-dent / occi-dent; în-ne-gu-rat / înne-gu-rat

- Alcătuiește enunțuri cu câteva din cuvintele de mai sus.

SUNETUL ŞI LITERA I LA SFÂRŞITUL UNOR CUVINTE

Notă! Observă trei variante de rostire a sunetului **i** la sfârşitul unor cuvinte:

► *a adormi* (a-dor-mi), *a croi* (cro-**i**), *a dori* (do-r*i*) etc. (**i** — vocală);

► *ardei* (ar-de**i**), *bordei* (bor-de**i**), *foi, gunoi* (gu-no**i**), *clei* (**i** — semivocală);

► *boboci* (bo-boc**i**), *culegi* (cu-leg**i**), *urechi* (u-rech**i**) (**i** — nu este sunet).

1. Citește clar cuvintele de mai jos. Distinge după auz sunetul final: vocala i şi semivocala i.
Subliniază vocala i cu o liniuţă, semivocala i — cu două.

Zurgălăi, văi, căi, cai, nai, alei, lei, tei, trei, doi, eroi, noi, gutui, cui, pistrui, lecții, a deveni, a însuși, a citi, a zidi, copiii.

2. În exerciţiul precedent ai observat cum se rostesc şi se împart în silabe cuvintele cu i scurt în final.
Acum citește clar următoarele cuvinte în care i final se rosteşte după o consoană.

a) albi, corbi, cerbi, hulubi, tu întrebi, tu schimbi, tu te strâmbi, desenezi, pricepi, citeşti;
b) boboci, ciuperci, colaci, copaci, dibaci, ghiveci, melci;
c) cartofi, pantofi, vârfuri, oameni;
d) colegi, crengi, dragi, dungi, tu alergi;
e) genunchi, muşchi, ochi, perechi, urechi, vechi;
f) dreptunghi, triunghi, unghi;
g) coji, griji, treji, viteji

3. Formaţi propoziţii, unind cuvintele din cele trei coloane.

Balaurii		blânzi
Iepurii		dulci
Boii	sunt	fioroşi
Morcovii		fricoşi

4. Citește cu atenţie textele. Copiază cuvintele scrise cu doi ii în caiet şi împarte-le în silabe.

a) Iar în păduri, cu coarne pe spate despletite,
Am cerbii mei şi ţapii cei negri şi ţintaţi,
Am urşii ce-şi sug laba în hrubele tihnite.

(Nicolae Labiş)

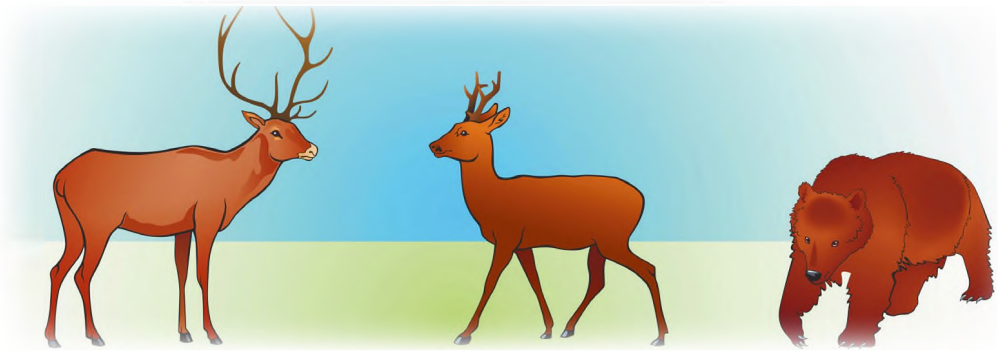

b) Mieii, taurii, bivolii holbară ochii minunaţi de povestirile lui.

(Vasile Voiculescu)

c) Iepurii, nebunii,
Coarne-n cap îşi pun.
(George Coşbuc)

5. Transcrie textul. Subliniază cuvintele care se termină cu i, ii și iii.

În clasa noastră toți copiii sunt buni, darnici și grijulii. Se respectă unii pe alții și se ajută reciproc. În timpul orelor elevii sunt atenți la explicațiile doamnei învățătoare. Ea este răbdătoare și ajută copiii atunci, când nu reușesc să înțeleagă materialul.

III. TEXTUL

NOȚIUNE DESPRE TEXT (ÎN VERSURI, ÎN PROZĂ)

1. Citește propoziţiile date. Ce semne de punctuaţie lipsesc.

Vulpea şi strugurii

«O vulpe vicleană zăreşte pe o viţă nişte struguri mari şi copţi□

— Ce mai struguri□ Cum să ajung la ei □

A dat vulpea târcoale degeaba□ Ciorchinii erau prea sus□

— Sunt acri□ Şi vulpea plecă flămândă□

- Despre cine este vorba în textul de mai sus?
- Ce ni se spune despre vulpe?

Propoziţiile de mai sus sunt legate prin înţeles. Împreună ele formează un text. Orice text are un titlu. Titlul se scrie începând cu literă mare. După titlu nu se pune punct.

2. Citește textul ce urmează. Ce ne comunică acest text?

Puișorii

Rândunelele se pregătesc de plecare. Străbat văzduhul ca nişte săgeţi.

Pe prispa casei, copilaşul urmăreşte jocul stolului de păsări. Printre ele se află şi cei trei pui ai lui. Îi căpătase de la mămica. De era neastâmpărat, ea îi zicea:

— Fii cuminte, dacă vrei să-ţi dau puii.

El a fost cuminte. Puii au crescut. Îi cunoştea bine, deşi toţi semănau între ei. Păsările s-au odihnit puţin. Apoi s-au ridicat deodată toate. Câteva au atins uşor streaşina casei. Îşi luau rămas bun de la el şi de la cuibul lor.

(*Ştefan Octavian Iosif*. «Toamna»)

3. Citeşte poezia.

Iscoada

De cum s-a ivit lumina,
A ieşit din stup albina,
Să mai vadă, izma-creaţă
A-nflorit de dimineaţă?

Se-ngrijeşte gospodina
De-nfloreşte şi sulfina.
Căci plutise văl de ceaţă,
Astă-noapte, pe verdeaţă.

A găsit toată grădina
Înflorită, şi verbina,
Şi s-a-ntors, după povaţă,
Cu o probă de dulceaţă.

(Tudor Arghezi)

Textul în versuri se numeşte poezie. Mai multe versuri formează o strofă.

4. Completează propoziţiile.

«Iscoada» de Tudor Arghezi este o ____, alcătuită din trei ____. Fiecare ____ are ____ versuri.
Propoziţiile care sunt legate prin înţeles formează ____.
Fiecare text trebuie să aibă ____.

TITLUL TEXTULUI

1. Citește și spune ce e scris în cele două coloniţe: şiruri de cuvinte, propoziţii sau două texte. Motivează răspunsul și dă un titlu textului.

Toamna a pus stăpânire peste sat.

Frunzele copacilor cad arse de brumă. Le alungă vântul pe poteci. Păsările călătoare au plecat demult în țările calde. Căldura sobei îi cheamă pe copii în casă.

Iarna bate la ușă.

Frunzele copacilor cad arse de brumă. Vulpea mănâncă pește. Iulian joacă fotbal cu colegii. Păsările se pregătesc de zbor. Căldura sobei îi cheamă pe copii în casă.

Primăvara bate la ușă.

Cuvintele sau grupul de cuvinte ce prezintă pe scurt conținutul textului se numește titlu. Titlul exprimă tema textului.

2. Textele «Banca lui Guguţă» şi «Primăvara» s-au amestecat. Separă-le. Copiază textul care ți-a plăcut mai mult.

Guguţă avea o bancă nou-nouţă. Simţind că i-a venit timpul, răsare de sub nea ghiocelul. Când auzea clopoţelul, se aşeza în bancă şi îşi făcea lecţiile. Pe urmă răsar viorelele şi brebeneii. Speriată de atâta verde, violet şi siniliu, iarna îşi ia tălpăşiţa, lăsând primăverii pădurea. Copiii vecinilor se zgâiau prin gard şi cât n-ar fi dat să stea şi ei în banca aceasta!

- Explică cum ai reuşit să desparţi textele unul de altul.

3. Citește şi intitulează textul. Explică cum ai procedat.

De mult timp visau copacii ca în pădurea lor să fie un iaz. Într-o zi câteva sălcii plângătoare s-au înţeles să pună începutul iazului. Şi hai să plângă. În curând

au sărit în ajutor, ploile. Iazul creştea văzând cu ochii. Când au venit păsările, au găsit în pădure un iaz de toată frumuseţea.

4. Completează textul dat folosind cuvintele din paranteze. Dă textului un titlu.

Norii au acoperit _____. S-a stârnit un _____ puternic. Ploaia a început să cadă cu _____. Cristian priveşte _____ la vijelia de afară. În casă e cald şi bine. Băiatul _____ de la geam. Se gândește că până la vară e multă vreme.

(vânt, cerul, repeziciune, înfricoşat, se îndepărtează)

5. Ordonează propoziţiile astfel încât să obţii un text.

În loc de sfaturi, le porunci să rupă un mănunchi de nuiele. Un bătrân bolnav îşi chemă la el feciorii. Niciunul n-a izbutit. Bătrânul a rupt cu uşurinţă nuielele, una câte una, desfăcând mănunchiul.

În unire stă puterea.

CUM DETERMINĂM TEMA ŞI IDEEA TEXTULUI

Pentru a determina tema unui text, trebuie să răspundem la întrebarea: despre ce e vorba în acest text?

1. Citeşte textul şi privește desenul.

Gabi şi Mircea s-au împrietenit. Ei îşi fac temele, se plimbă şi se joacă împreună.

Ieri au fost la pădure. Acolo, la umbra copacilor, au găsit multe ciuperci. Au umplut coşurile şi le-au adus acasă. Au umblat mult prin pădure. Ce îmbujoraţi erau!

- Despre cine se vorbește în text?
- Dă un titlu textului.
- Ce a vrut autorul să ne spună în acest text?

Textul trebuie să aibă neapărat o idee. Pentru a determina ideea textului răspundem la întrebarea: ce a vrut autorul să ne spună în acest text?

2. Citește textul. Determină tema, ideea și titlul textului, apoi transcrie-l.

Într-o după-amiază, Nicolae ieşi în grădină. Căldura soarelui nu mai dogorea ca acum câteva săptămâni. Deodată, Nicolae îşi ridică fruntea. De undeva, din coroana stufoasă a dudului, se desprinsese o frunză galbenă. Soarele cobora spre asfinţit. Nicolae simţi cum i se răcise cămaşa pe umeri şi pe spinare.

3. Citește textul. Determină tema, ideea și titlul textului.

Lăstarii viţei-de-vie au apărut demult, demult. Bătrânii spun că ei au apărut din puterea soarelui şi a pământului.

Primii ciorchini erau încărcaţi cu bobiţe. Ei creşteau văzând cu ochii. Într-o singură zi, din zori şi până în amurg, lăstarii înmugureau, strugurii înfloreau, bobiţele se umpleau cu must şi se coceau.

Strugurii care se coceau la răsăritul soarelui căpătau culoarea purpurie a răsăritului. Acei care se coceau în amiaza zilei căpătau culoarea aurie a soarelui. Bobițele, care se coceau la chindii şi în amurg, căpătau culoarea albăstrie-întunecată a înserării.

Astfel, strugurii de poamă aveau culorile soarelui şi ale cerului din zilele senine şi calde de vară.

(Folclor)

4. Ordonează şi scrie propoziţiile astfel încât să obţii un text. Dă textului un titlu.

L-a salvat un delfin. Din neatenţie, băieţelul a căzut în mare. El stătea pe punte departe de mal. Apa era adâncă. A avut noroc. El nu putea să înoate. Odată un băieţel s-a dus la pescuit.

TEXTUL CU DIALOG. SEMNELE DE PUNCTUAȚIE

1. Citeşte cu atenţie dialogul şi observă cine vorbeşte.

— Florine, te-ai spălat pe dinţi?
— Păi, m-am spălat aseară, tăticule!
— Eu îi spăl şi dimineaţa. Vezi ce dinţi albi am?!
— Tăticule, dar tu ţi-i speli de 33 de ani, iar eu, doar de şase!

2. Răspunde la întrebări:

— Cine întreabă?
— Cine răspunde?
— Despre ce vorbesc cei doi?

Dialogul este convorbirea dintre două persoane.
Linia de dialog arată începutul vorbirii fiecărei persoane.

3. Copie textul. Explică folosirea liniei de dialog.

Mama îi spune lui Cornel:
— Să cumperi tot ce am notat pe listă!
— Da, mamă, răspunde băiatul.
— Să fii atent la restul primit!

Semnul două puncte (:) se foloseşte atunci când după cuvintele autorului urmează vorbirea directă.

4. Explică folosirea semnului (:) în exemplele următoare:

a) Prietenii mei sunt: Ionel, Vasilică şi Cristian.
În coş am pus: două mere, patru nuci şi două pere.

b) Învăţătorul întreabă:
— Care sunt cele două cuvinte folosite cel mai des de elevi?
— Cristi răspunde:
— Nu ştiu.
— Exact! Acestea sunt!

5. Transcrie și reține regulile de scriere a dialogului:

Vrabia şi pisicuţa

— Vrabie, unde iernezi?
A-ntrebat-o pisicuţa.
— Uite, colea, unde vezi!
Îi răspunde vrăbiuţa.
— Dar cu cine stai la masă?
A-ntrebat-o pisicuţa.
— Cu găinile, pe lângă casă!
Îi răspunde vrăbiuţa.
— Noaptea, unde odihneşti?
A -ntrebat-o pisicuţa.
— Ei, dar multe mai pofteşti!
Îi răspunde vrăbiuţa.
— Spune-mi, noaptea dormi tu bine?
A-ntrebat-o pisicuţa.
— Vrei să pui laba pe mine?
Şi o şterse vrăbiuţa.

TEXTUL POVESTIRE (NARAŢIUNEA)

1. Citește și stabilește ordinea corectă a propoziţiilor. Găsește un titlu potrivit.

El îi ceru şoricelului să nu iasă din casă. Motanul pândea.
Tatăl plecă după hrană. Cum îl zări, puse laba pe el.
Şoarecele îl sărută şi porni. Era odată un şoarece.
Curios din fire, şoricelul scoase botişorul afară.
Şoricelul neascultător a fost mâncat de motan.

Textul în care se istoriseşte o întâmpare se numeşte povestire (naraţiune)

2. Completează textul folosind cuvinte ce denumesc grade de rudenie potrivite:

Părinţii mamei şi ai tatălui meu sunt ____ mei. Fratele tatei este ____ meu, iar sora mamei este ____ mea. Copiii unchiului şi ai mătuşii sunt ____ mei, iar mama mamei mele este ____ mea.

3. Priveşte desenul. Scrie o comunicare. Găsește un titlu potrivit.

4. Citeşte cu atenţie. Întitulează textul. Ordonează alineatele.

☐ A stat nemişcat o bună vreme, apoi a ieşit la iveală: mic, ghebos, îmbrăcat în spate cu haină numai ţepi. Abia i se vedeau picioruşele.

☐ Din grădina vecinului a apărut un botişor ascuţit, apoi un cap mic. Doi ochi ca două mărgele negre priveau în toate părţile. Era un arici.

☐ Tare mărunţei erau puii, numai cât oul de găină, însă şi ei aveau deja hăinuţe de ţepi, care să-i apere de duşmani.

☐ S-a oprit, a dat glas, ca un grohăit, abia auzit. Îndată au ieşit de sub frunze patru pui de arici. Adică, era o aricioaică ce-şi ducea puii cu ea.

(Ionel Pop)

5. Povestește o întâmplare interesantă de la ziua ta de naștere. Folosește-te de următoarele întrebări:

- Când sărbătorești ziua de naștere?
- Cu cine?
- Când ți-ai petrecut ziua de naștere cel mai interesant?
- Cum visezi să-ți petreci următoarea zi onomastică?

6. Scrie un text despre un prieten după următorul plan:

- Cum îl cheamă şi de unde este prietenul tău?
- Cum arată? (ochii, părul, gura, nasul). Ce înălţime are?
- De când sunteţi prieteni?
- Povesteşte o întâmplare în care s-a dovedit că este un prieten bun.
- Cum vă petreceţi timpul?
- Îl respecţi? Veţi rămâne prieteni în continuare?

TEXTUL DESCRIERE

1. Citește textul ce urmează.

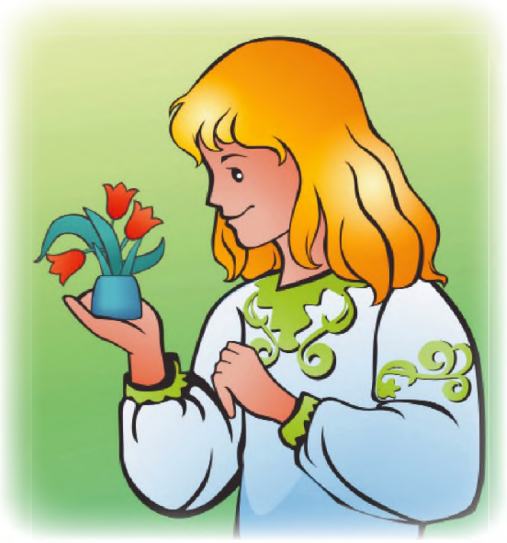

Mama este cea mai scumpă ființă.

Inimă ei este fierbinte, iubitoare, sinceră.

Mâinile mamei sunt cele mai frumoase, mai mângâietoare, mai harnice. Ele lucrează din zori până în noapte, pentru a te face fericit.

Ochii mamei sunt adânci, senini, calzi... Toată viaţa îţi luminează calea, fiecare pas, fiecare mişcare.

Vocea mamei este ca melodia primelor flori de primăvară, ca trilul privighetorii, murmurul izvorului, ca liniştea dimineţii.

- Copiază propoziţiile în care sunt descrise: ochii mamei; vocea mamei.
- Descrie chipul mamei tale.

Descrierea este textul în care sunt prezentate trăsăturile caracteristice ale unor persoane, ale unor animale, ale unor obiecte, ale unor privelişti sau fenomene ale naturii.

2. Determină, al cui este portretul.

Este cel mai credincios prieten al omului. El păzeşte curtea, casa şi stăpânul la nevoie.

Stă afară în soare sau frig şi latră, când vine vreun străin.

3. Citește următorul text:

L-aţi văzut cumva pe Zdreanţă
Cel cu ochii de faianţă?
E un câine zdrenţuros
De flocos, dar e frumos.
Parcă-i strâns din petice,
Ca să-l tot împiedice,
Ferfelițele-i atârnă
Şi pe ochi, şi pe nara cârnă
Şi se încurcă şi descurcă,
Parcă-i scos din cârlţi pe furcă.
Are însă o ureche,
De pungaş fără pereche.

- Poetul Tudor Arghezi a numit poezia «Zdreanţă». De ce?

4. Fă o descriere a vietăților de pe imaginile ce urmează:

- Ce au comun și prin ce se deosebesc?

5. Citește exemplele. Transcrie textul-descriere:

a) Într-o zi veni la împărat o bătrână albă şi zbârcită, ca mine de zbârcită şi mică, subţirică, aşa ca tine de subţirică. *(Barbu Ştefan Delavrancea)*

b) Niculae intră în curtea şcolii. Se îndreptă spre grupul fetelor din clasa lui, care jucau ceva. Săreau într-un picior nişte pătrăţele şi semne zgâriate pe pământ. Irina aştepta să-i vină rândul la sărit. *(Marin Preda)*

IV. CUVÂNTUL. SENSUL LEXICAL AL CUVÂNTULUI

CUVÂNTUL. SENSUL CUVINTELOR

1. Scrie câte trei cuvinte care denumesc:

a) oraşe; b) flori;
c) animale sălbatice; d) animale domestice.

2. Transcrie următoarele propoziţii. Notează numărul cuvintelor.

1. În casă este cald. 2. Ce ceaţă este peste râu! 3. Unde este Elena? 4. Corina citeşte?

3. Citeşte cu atenţie următoarele grupuri de litere şi transcrie doar cuvintele:

crmi, ora, osl, stai, ocpiii, copiii, carte, olrfi, iarnă, litere.

Cuvintele sunt grupuri de sunete / litere care au un înţeles. Comunicarea dintre oameni se face cu ajutorul cuvintelor din care se alcătuiesc propoziţii.

4. Citește poezia. Explică sensul fiecărei strofe.

Cuvintele

Nu există paznic la cuvinte!
Intră în livada lor bogată
Şi culege-atât cât poţi cuprinde.
Nu există paznic nici la gură.
Un cuvânt tăios ori grosolan
Nu-ţi aduce dragoste, ci ură.
Din amic îţi face un duşman.
Iar cuvântul liniştit şi dulce
Şi pe-o fiară o-ncălzeşte-un pic.
Semănat, el roadă bună-aduce:
Din duşman îţi face un amic.

(Ştefan Tudor)

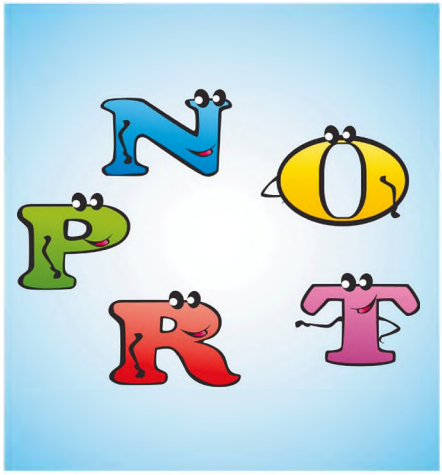

5. Joc: «Propoziţia buclucaşă». Cuvintele din propoziţiile următoare s-au unit. Separă-le şi transcrie corect propoziţiile. Câte cuvinte ai găsit?

a) Păsărileciripesczgribulite.
b) Îmiplacpoveştilecuzânebune.
c) Nopţiledeiarnăsuntgeroase.

CUVINTE CU SENS ASEMĂNĂTOR. SINONIME

În limba română există foarte multe cuvinte care au formă diferită, dar au sens asemănător.
Aceste cuvinte se numesc sinonime.

Cunoscând și folosind cât mai multe sinonime, vorbirea noastră este mai frumoasă, mai expresivă.
Exemplu: teamă-frică, vocabular-lexic.

ardei castraveți cratiță romaniță varză

chipăruș pepeni oală mușețel curechi

1. Citeşte cu atenţie propoziţiile următoare. Folosește de fiecare dată un alt cuvânt cu sens asemănător.

- Pământul este acoperit de nea. (zăpadă, omăt)
- Veveriţele trăiesc în pădurile de fag. (codrii)
- Am sădit un pomuşor. (am plantat)
- Colega mea este foarte tristă. (supărată)

2. În locul cuvântului supărată foloseşte cuvintele din paranteză şi transcrie apoi textul:

Mama a venit supărată de la serviciu. Ea era supărată pentru că s-a îmbolnăvit fiica. Foarte supărată, i-a povestit medicului. Către seară supărarea s-a prefăcut în bucurie.

(mâhnită, necăjită, tristețea)

3. Grupează cuvintele cu acelaşi înţeles:

a)

dar	delicat
mâhnit	fereastră
firav	trist
geam	cadou

4. Citeşte cu atenţie perechile de cuvinte:

auriu — galben
zadarnic — degeaba
mâhnire — supărare, întristare
durere — suferinţă, necaz
tâlc — înţeles, rost
spaimă — groază
ursuz — tăcut, retras
smerit — supus

Alege patru cuvinte şi alcătuieşte enunţuri cu ele.

5. Formează perechi din cuvintele cu acelaşi înţeles:

ajunge, manual, troiene, soseşte, geam, nămeţi, carte, oaspeţi, înfometat, musafiri, flămând, fereastră

6. Formează și tu cât mai multe perechi de sinonime.

Folosește-te și de dicționar!

CUVINTE CU SENS OPUS. ANTONIME

Antonime se numesc cuvintele care au sens opus.

1. Citeşte următoarele propoziţii. Foloseşte în locul cuvintelor evidenţiate cuvintele cu sens opus.

Ionela trăieşte **departe** de şcoală. Ea se scoală **devreme** şi merge **repede** spre şcoală. Fetiţa ajunge zilnic printre **primii** elevi din clasă. Doamna învăţătoare o **laudă** mereu.

2. Joc: «Propoziţii magice». Citeşte cu atenţie propoziţiile următoare. Vei observa că, deşi am folosit cuvinte cu sens opus în alcătuirea lor, sensul propoziţiei a rămas aceiaşi.

Eu mă trezesc **întotdeauna devreme**.
Eu nu mă trezesc **niciodată târziu**.

- Încearcă să alcătuieşti şi tu propoziţii magice, folosind următoarele perechi de cuvinte:

aproape — departe, uşor — greu, înalt — scund, înăuntru — afară.

3. Formează perechi de cuvinte cu sens opus:

Bolnav	greu	prieten	scump
bătrân	gros	tulbure	duşman
uşor	tânăr	coboară	limpede
subţire	sănătos	ieftin	urcă

4. Citeşte textul, punând cuvinte cu sens opus în locul celor evidenţiate.

A fost odată un elefant **mic**. El avea o bilă **neagră** pe care o rostogolea. Elefantului îi plăceau poveştile **scurte**.

5. Formează şi scrie perechi de cuvinte — antonime.

Frumos, harnic, bun, zi, vesel, alb, mare, curajos, gros, lat, noapte, leneş, urât, trist, rău, negru, mic, subţire, fricos.

V. PROPOZIȚIA. INTONAREA PROPOZIȚIEI

PROPOZIȚIA. LITERA MARE (MAJUSCULĂ) LA ÎNCEPUTUL PROPOZIȚIEI

1. Alcătuiește câteva propoziţii în baza desenului. Folosește îmbinările de cuvinte:

Poiana din pădure, băieţi şi fete, culege flori, culege ciuperci, se joacă, flori galbene şi roşii, iarba verde şi moale, cerul albastru, fluturi, minge, vrăbiuță.

Oamenii se înţeleg între ei prin vorbire. Cu ajutorul vorbirii spunem tot ce gândim. Vorbirea este scrisă şi orală.

2. Precizează, când oamenii se folosesc de vorbirea orală şi când — de vorbirea scrisă.

3. Transcrie în caiete versurile de mai jos.

Limba noastră-i o comoară
În adâncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

(Alexei Mateevici)

Vorbirea este alcătuită din propoziţii (enunțuri), propoziţiile — din cuvinte, cuvintele — din silabe, silabele — din sunete.

Propoziția exprimă un gând terminat. Primul cuvânt din propoziție se scrie cu literă mare (majusculă).

4. Completează propoziţiile, înlocuind punctele cu cuvinte din paranteze.

a) Noi învăţăm într-o ... nouă şi frumoasă. Terenul ... este mare. Biblioteca şcolii noastre are multe ... interesante. *(şcoală, cărţi, şcolii)*

b) Florile..... Copiii..... Vulpea.....
(este vicleană, sunt gingaşe, sunt vioi)

5. Ordonează cuvintele astfel încât să obţii propoziţii. Schimbă cuvintele în diferite moduri.

a) geroase, iarnă, sunt, de, nopţile;

b) grai, profesori, sunt, fără, cărţile;

Model: Veveriţele jucăuşe trăiesc în pădurile de brad.
În pădurile de brad trăiesc veveriţele jucăuşe.
Trăiesc în pădurile de brad veveriţele jucăuşe.
Trăiesc veveriţele jucăuşe în pădurile de brad.

FELURILE PROPOZIȚIILOR DUPĂ SCOPUL COMUNICĂRII

Pentru a spune ce gândim, unim cuvintele în propoziţii după sens. La sfârșitul propozițiilor se poate scrie unul dintre semnele de punctuație: punct (.), semnul întrebării (?), semnul exclamării (!).

1. Copie textul. Observă folosirea semnelor de punctuație.

Bunicul vrea să citească ziarul. El nu-și găsește ochelarii.
— Ce cauți, bunicule?
— Caut ochelarii. Mi-am pierdut ochelarii! Unde or fi?

2. Descoperă propoziţiile. Ce ne comunică ele?

O vulpe flămândă căuta de mâncare îi veni miros de peşte ea văzu un car venind pe drum şi se lungi la mijlocul drumului.

3. Citește. Dă un titlu textului. Explică intonația fiecărei propoziții.

Un om veni la medic strigând:
— Auleu! Mă doare stomacul!
— Ce ai mâncat, omule?
— Niște plăcinte mucegăite.
— Ia picăturile astea și pune-le în ochi!
— Nu mă dor ochii, ci stomacul, doctore! Greșiți!
— Dacă ochii erau buni, nu mâncai plăcinte mucegăite. Numai așa vei vedea bine ce mănânci!

Propoziția se intonează ținând seama de semnele de punctuație.

4. Pune semnele de punctuație potrivite:

Se apropie iarna□ Un fulg de zăpadă îi spune vântului:
— Vreau să intru în casă la fetița cu ochii de cer□
— De ce□
— Să-i spun povestea mea□

PROPOZIȚIA ENUNȚIATIVĂ. PUNCTUL

1. Completează căsuţele cu semnele de punctuaţie potrivite:

Iarna a pus stăpânire pe pământ ☐ Crengile copacilor par a fi niște baghete de gheață ☐ Brazii s-au împodobit cu ghirlande strălucitoare ☐ Iarna și-a întins poala rochiei albe cât cuprinzi cu ochii ☐

Propoziţia prin care se exprimă un gând se numeşte propoziţie enunţiativă. La sfârşitul propoziţiei enunţiative se pune punct.

2. Joc: «Propoziția buclucașă». Desparte propozițiile punând semnul de punctuație necesar.

Iarna în pădure

Pădurea a intrat în iarnă vieţuitoarele ei se pregătesc să înfrunte foamea şi frigul ursul se ascunde în bârlog iepurele caută ascunzişuri veveriţa şi-a adunat în scorbură alune şi cucuruzi de brad iarna îi pune la încercare pe cei harnici şi nu-i cruţă pe leneşi.

3. Restabilește:

a) ordinea cuvintelor în propoziții:
- pregătesc, se, pentru, viețuitoarele, iarnă;
- sărbători, se apropie, de iarnă, minunatele.

b) ordinea propozițiilor în text:

Ei se jucau împreună. Într-o zi a căzut zăpadă mare. Un miel s-a împrietenit cu iepuraşul. Mielul l-a invitat printre oi şi au mâncat împreună iarbă. Iepurele nu mai avea ce mânca.

PROPOZIŢIA INTEROGATIVĂ. SEMNUL ÎNTREBĂRII (?) LA SFÂRŞITUL PROPOZIŢIEI INTEROGATIVE

1. Citește următoarele propoziţii:

- Ai fost la şcoală?
- Cine a scris pe tablă?
- De ce ai luat caietul?

Propoziţia prin care se întreabă ceva se numeşte propoziţie interogativă. La sfârşitul propoziţiei interogative se scrie semnul întrebării (?).

2. Scrie semnul necesar la sfârșitul propoziției.

a) Câte luni are anul ☐
b) Care rază nu luminează ☐
c) Ce urme lasă iepurele pe zăpadă ☐
d) De ce nu cresc harbujii pe copac ☐
e) Când zilele sunt mai scurte ☐

3. Schimbă intonația și transformă propoziție enunțiative în propoziție interogative:

- Fulgii zglobii cad pe pământul înghețat.
- Copiii așteaptă cu nerăbdare sărbătorile de iarnă.
- Moș Crăciun vine încărcat cu daruri.

4. Alcătuieşte întrebări despre vacanţa de iarnă:

☐ Cum te gândești să-ți petreci vacanţa de iarnă?
☐ Unde _____?
☐ De ce _____?
☐ Când _____?

PROPOZIŢIA EXCLAMATIVĂ. SEMNUL EXCLAMĂRII (!) LA SFÂRŞITUL PROPOZIŢIEI EXCLAMATIVE

1. Stabileşte corespondența. Ce exprimă fiecare propoziţie?

Cât de harnice sunt furnicile!	urare
A venit iarna cea zglobie!	mirare
Fii cuminte, Azorel!	salut
La mulţi ani, Viorica!	admiraţie
Respectaţi regulile de circulaţie!	bucurie
Ce mireasmă răspândesc gutuile!	o poruncă
Sărut mâna, bunico!	un îndemn

Propoziţia prin care se exprimă: o bucurie, o mirare, o strigare, o admirație, o rugăminte, o poruncă sau un salut, se numeşte propoziţie exclamativă. La sfârşitul ei se scrie semnul exclamării (!).

2. Citește cu intonație și scrie la sfârșit semnul necesar.

— Ce bine e că mergem în ospeție la bunica ☐
— La mulți ani ☐
— Noapte bună ☐ Somn ușor ☐

3. Continuă propoziţiile astfel, încât să obţii semnul exclamării la final:

Cât de _____ !
Ce interesant _____ !
Să fii _____ !
Îmi place _____ !
Ce frumoase _____ !
Vai, _____ !

4. Alcătuiește câte o propoziţie care să exprime:

☐ o mirare; ☐ un salut; ☐ o rugăminte; ☐ un îndemn

5. Scrie semnele de punctuație respective:

- Tată, să mergem la bunica ☐
- Astăzi a fost o zi minunată ☐
- Auleu, ce tare m-am înțepat ☐
- Să asculți tot timpul de părinți ☐

6. Completează spațiile libere cu semnul de punctuație corespunzător:

— Astăzi este ziua ta, bunico ☐ Sărut mâna și la mulți ani ☐ Îți doresc multă sănătate și multe bucurii ☐
— Ce fericită sunt că nu ai uitat, Cătălin ☐

VIRGULA

Virgula se scrie între cuvintele unei enumerări. Dacă între cuvintele unei enumerări există cuvântul «și», nu se mai pune virgulă.

1. Observă semnele de punctuație din propozițiile următoare:

- Elena, Radu și Gelu au terminat de rezolvat problema.
- Cărțile, caietele și penalul se află în ghiozdan.

Virgula poate să mai separe în propoziție, cuvintele de adresare (Bună ziua, mămico!).

2. Scrie enunțurile. Subliniază cuvintele de adresare:

– Mămico, vino acasă!
– Am înțeles, bunicuțo!
– Fetița mea, să fii mereu curată!

3. Determină enumerările și scrie semnele de punctuație necesare:

- Carolina ☐ Sănduț ☐ Valentin au cumpărat caiete ☐ învelitori ☐ creioane ☐ rigle și stilouri pentru școală.
- Merii ☐ perii ☐ cireșii ☐ zarzării ☐ vișinii ☐ prunii ☐ nucii și persicii sunt pomi fructiferi.

4. Alcătuiește două propoziţii în care să enumeri:

- câteva animale sălbatice,
- mai multe oraşe pe care le-ați vizitat.

♦ Pune semnele de punctuație corespunzătoare.

5. Copiază și scrie semnele de punctuație în textul următor:

Ion ☐ Vasile ☐ Marin și Doru vin de la școală ☐
— Vasile ☐ ce ore ați avut azi ☐
— Am avut citirea ☐ matematica ☐ sportul și muzica ☐
— O ☐ ce ore ușoare ☐

DOUĂ PUNCTE (:)

1. Observă folosirea semnului (:)

a) Nepotul îl întreabă pe bunic:
— Bunicule, vreau să știu cine au fost strămoșii noștri?

b) Din adâncul pământului dacii scoteau: fierul, argintul și aurul.

Se scriu două puncte (:) înaintea unei enumerări și în cadrul dialogului, după cuvintele autorului, atunci, când ele stau înaintea vorbirii directe.

2. Transcrie propoziţiile, punând semnele de punctuaţie:

a) Prin iarbă mişunau tot felul de gângănii □ furnici, greieri şi cărăbuşi.

b) Bunicul a întrebat □
— Ai înţeles povestea, nepoate?

3. Semnele de punctuație (. , ! ? : —) s-au rătăcit. Ajută-le să-și găsească locul:

Unde ai fost întreabă Nelu
Mama răspunde
La piață Am cumpărat niște fructe mere prune piersici
Ce minunat e

4. Alcătuiește o propoziție, în care vei enumera păsările domestice prezentate în desen, folosind două puncte.

5. Construiește enunțuri, folosind cuvintele date, în care să folosești două puncte:

a) creioane, cărți, caiete, gumă;
b) mere, pere, prune, gutui.

6. Pune semnele de punctuație corespunzătoare:

a) Doamna învățătoare ne-a spus cu mândrie ☐
— Suntem un neam de oameni viteji ☐
b) Astăzi am cumpărat din piață ☐ morcovi ☐ ardei ☐ varză și roșii.
c) În excursie au plecat următorii copii ☐ Irina ☐ Clara ☐ Crina și Veronica.
d) Tata l-a întrebat pe bunicul ☐
— Ce vom lucra mâine în livadă ☐

LINIA DE DIALOG

1. Explică folosirea semnelor de punctuație din textul:

Mama m-a întrebat:
— Poți să scrii mai frumos?
— Mă voi strădui.
— Bravo!
— Voi începe chiar de azi.

Linia de dialog (—) arată începutul vorbirii fiecărei persoane care ia parte la convorbire.

2. Citește, pe roluri, dialogurile date.

— Iepuraş, iepuraş,
Unde-ai fost?
— La oraş.
— Un-te duci?
— La pădure.
— Ce mănânci?
— Fragi şi mure.
— Unde dormi?
— În culcuş.
— Cum te cheamă?
— Marinuş.

— Bună ziua, izvoraş!
— Mulţumesc, drag copilaş!
— Unde mergi tu, izvoraş?
— Către mare, copilaş.
— Când dormi, frate izvoraş?
— Niciodată, copilaş.
— Limpede e apa ta.
— Ia şi tu din ea de bea!
— Curgi cu bine, izvoraş!
— Mergi cu bine, copilaş!

♦ Explică folosirea semnelor de punctuație.

3. Scrie și pune semnele de punctuație:

Ariciul i-a zis iepurașului ☐
☐ Vino și tu în poieniță ☐
☐ Cine mai vine ☐
☐ Ai să întâlnești mulți prieteni ☐

4. Răspunde: „adevărat” sau „fals”.

- Semnul exclamării se pune la sfârşitul unei propoziţii prin care întrebăm ceva?
- Linia de dialog marchează începutul vorbirii fiecărei persoane care participă la dialog?
- Punctul marchează sfârşitul propoziţiei enunţiative?

5. Alcătuiește un dialog pe tema: „Întâlnire cu Moș Crăciun”.

RECAPITULARE

1. Citește textul de mai jos şi explică folosirea semnelor de punctuaţie: punct, două puncte, virgulă, semnul întrebării, semnul exclamării, linia de dialog.

Un om mergea odată în treaba lui, pe drum de munte. La marginea drumului aude un glas rugându-se şi grăind:

— Fă-ţi milă, omule, şi mă scapă de la pieire!

— Cine eşti şi unde te afli?

— Ia, aici, în văgăuna asta. Fă bine şi dă la o parte piatra de deasupra!

Omul căută în dreapta, căută în stânga şi dădu de văgăuna deasupra căreia era un pietroi mare.

Ce să vezi dumneata? Acolo era culcuşul unui şarpe.

(Petre Ispirescu)

2. Dintre propoziţiile următoare, transcrie-le doar pe cele la sfârşitul cărora punem punct:

- Călătorul se opri la sfârşitul drumului ☐
- Ce cadouri ai primit de ziua ta, Maria ☐
- Soarele trimite spre pământ raze călduţe ☐
- Ce frumoasă este pădurea ☐

3. Formulează întrebări corespunzătoare pentru următoare enunţuri:

Ţara noastră se numeşte Ucraina. ☐.....

Suntem în anotimpul iarna. ☐.....

În vacanţă vom pleca la munte. ☐.....

Am văzut în parc multe veveriţe. ☐.....

4. Transcrie propoziţiile, la sfârşitul cărora poate fi şi semnul exclamării şi semnul întrebării, după modelul de mai jos:

— *Maria, mergi la şcoală?* *Maria, mergi la şcoală!*

— Cătălin, ai luat nota zece ☐

— De unde se întorc păsările călătoare ☐

— Cât de înalţi sunt copacii ☐

— Este atât de frig afară ☐

5. Transcrie textul de mai jos, completându-l cu semnele de punctuaţie corespunzătoare.

Unde-i toamna ☐ Şi în poduri ☐
Unde-i oare ☐ Şi-n căsoaie ☐
E-n belşugul Şi-n borcane ☐
Din hambare ☐ Şi-n butoaie ☐

(Vitalie Filip)

6. Transcrie enunţurile, folosind corect semnele de punctuaţie:

Cristian, merge în pădure după ciuperci.
Ionuţ, şi Crina, au rezolvat cele mai multe probleme.
Vreau să ştiu dacă rămâi, sau pleci acasă.
Clasa noastră, a fost pregătită pentru începutul anului şcolar.

7. Pune semnele de punctuaţie corespunzătoare:

a) ☐Monica ☐ vino la mine ☐
☐Te rog ☐ Călin ☐ împrumută-mi un stilou ☐
☐Am auzit că ai primit nota cea mai mare ☐Aurel ☐

b) În excursie am vizitat ☐ Muzeul de Istorie din Kameneț-Podolsk ☐ Cetatea Hotinului ☐Mănăstirea Sf. Ana ☐ Mănăstirea Bănceni şi oraşul Cernăuți.

VI. CUVÂNTUL
Sensul gramatical al cuvântului

CE ESTE CUVÂNTUL (cuvântul – parte de vorbire)

Toate cuvintele folosite în vorbire (comunicare) sunt ***părți de vorbire***. **Cuvântul** este cea mai mică unitate (parte) a vorbirii care are înţeles.

Acestea sunt clasificate:

- ***cuvinte ce denumesc ființe, lucruri sau fenomene ale naturii:*** copil, cățel, carte, casă, ploaie, ninsoare;
- ***cuvinte care exprimă însușiri ale ființelor, lucrurilor, fenomenelor naturii:*** bun, mic, interesantă, mare, rece;
- ***cuvinte care exprimă acțiuni:*** învață, latră, povestește;
- ***cuvinte care exprimă numere:*** unu, cinci, al treilea;
- ***cuvinte de legătură:*** la, pe, prin, lângă, sub, și, dar ș. a.

1. Selectează din enunțurile următoare cuvintele care denumesc:

- ființe;
- lucruri;
- exprimă acțiuni.

Împăratul, cum o văzu pe Mierlă, îi întinse și ei un scaun și o pofti să șadă lângă masă și să cânte.

Mierla cântă cu mult mai plăcut și mai frumos decât grangurul.

2. Găsește câte trei cuvinte care să îndeplinească condițiile de mai jos:

Denumesc: – ființe;
– lucruri;
– fenomene ale naturii;
Exprimă: – însușiri;
– acțiuni.

3. Citește expresiv poezia.

Literele împreună,
Se prind horă să ne spună
Un **cuvânt**
Cu glasul blând
Şi dau nume
Pentr-o lume.
O şi **i**, când vin spre noi
Mână-n mână, înseamnă Oi.
Mama, tata — ţine minte —
Sunt cele dintâi cuvinte.
Limba — fagure de soare —
Este Ţara ce nu moare.
Cine cântă? Ploaia? Vântul?
S-a născut în noi **Cuvântul**!

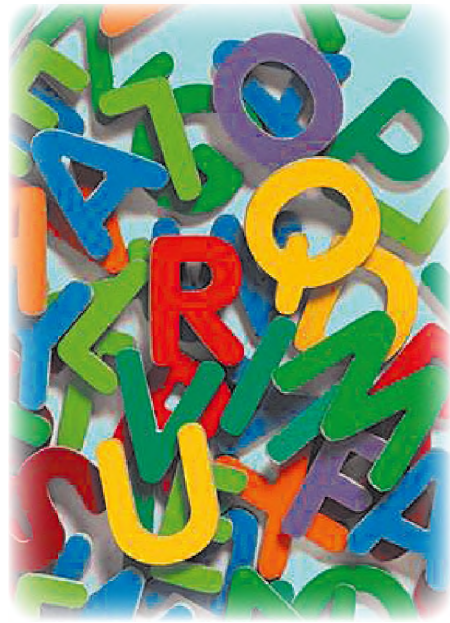

(Petre Ghelmez — Alfabetul vesel)

♦ Ce lucruri interesante ai aflat despre viaţa cuvântului? Memorează poezia.

4. Numește ființele şi lucrurile prezentate în desene. Scrie cuvintele în caiete. Cu două din ele alcătuiește propoziţii.

5. Ordonează literele pentru a obține cuvinte. Pronunţă-le clar. Explică ce denumesc aceste cuvinte.

mră	uncă	punră	ălâmie
emer	unci	punre	ălâmii

Cuvintele arată nume de obiecte, de acţiuni, de însuşiri ale obiectelor şi alte nume.
Din cuvinte se formează propoziţii.

6. Grupează următoarele cuvinte conform tabelului de mai jos:

carte, opt, frumoasă, colorată, floare, adoarme, cântă, al treilea, ploaia, scaun, elefant, ninsoarea, mănâncă, creion, ghiozdan, prima, cincisprezece, senin, copii, verde, viscol, furnică, fulger, desenează.

FIINŢE	LUCRURI	FENOMENE ALE NATURII	ACŢIUNI	ÎNSUŞIRI	ÎNLOCUIESC NUME	ARATĂ UN NUMĂR

7. Ordonează cuvintele, pentru a obţine propoziţii. În fiecare din ele subliniază cu o linie cuvintele care denumesc ființe sau lucruri, cu două linii — pe cele care exprimă acţiuni, cu o linie întreruptă — pe cele care înlocuiesc nume şi cu o linie văluroasă — pe cele care arată însuşiri:

- am cusut, eu, pentru, două, frumoase, prietena, ii, mea.
- mamei, şapte, noi, garoafe, am oferit, galbene.
- are, curte, în, el, trei, roşie, cocoşi, cu, creastă.
- albine, zboară, două, câmpia, pe, verde.

CUVINTE CE DENUMESC FIINȚE, LUCRURI ȘI FENOMENE ALE NATURII (substantivul)

1. Scrie: **a)** şase denumiri de fiinţe care trăiesc pe lângă casa omului de la ţară;
b) numește obiectele ce se află:

- pe bancă;
- în ghiozdan;
- în buzunar.

♦ Spune la ce întrebări răspund aceste cuvinte-denumiri.

2. Privește desenele. Spune unde trăiesc aceste vietăţi.
Scrie cuvintele-denumiri ale fiinţelor prezentate în desene.

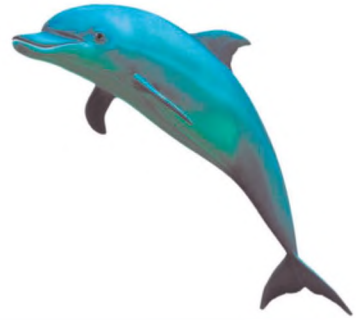

Notă! Cuvintele: elefant, porc, arici, cal, rândunică, delfin sunt **fiinţe**.

3. Privește desenele şi scrie denumirea obiectelor prezentate în desene.

Notă! Cuvintele: pantof, cratiță, mașină, măr sunt **obiecte**, **lucruri**.

♦ Scrie denumiri de ființe şi denumiri de lucruri pe care le vezi în clasă.

4. Scrie denumirea obiectelor prezentate în desene. La ce întrebări răspund ele?

♦ Cum putem numi aceste obiecte printr-un singur cuvânt?
♦ Scrie denumirea obiectelor de mobilă din locuința ta.

5. Dă exemple de cuvinte ce denumesc ființe şi lucruri.

Cuvintele care denumesc *ființe, lucruri, fenomene ale naturii* se numesc substantive.
Substantivul este *parte de vorbire* și poate fi găsit cu ajutorul întrebărilor cine? ce? a cui? ș.a.

6. Privește desenele. Selectează întâi denumirile de fructe, apoi cele de legume.

7. Descoperă câte un singur cuvânt pentru fiecare din şirurile de cuvinte date:

- morcov, ardei, roşie →
- carne, lapte, pâine →
- pisică, câine, urs →
- lalea, garoafă, trandafir →

8. Subliniază substantivele din următoarele enunţuri:

Căprioara îşi apără puii de duşmanii din pădure.
Aurelia îşi face programul pentru vacanţa de vară.
Turma de oi a pornit spre crestele înalte ale munţilor.
Şcolarii îşi pregătesc ghiozdanul pentru următoarea zi.

SUBSTANTIVE COMUNE ŞI SUBSTANTIVE PROPRII

Descoperă!

1. Citește textul. Găsește substantivele. Ce denumește fiecare dintre ele? Observă scrierea lor.

Mă numesc Gheorghina și am șapte ani. Familia mea este alcătuită din: tata Ion, mama Maria, fratele Eugen și eu.

Toți purtăm același nume de familie: Popescu.

Substantivele sunt de două feluri:
Substantivele comune – denumesc *ființe, lucruri* sau *fenomene ale naturii* de același fel și se scriu,de obicei, cu *literă inițială mică*. Atunci, când substantivul comun se află *la începutul titlului unui* text sau *la început de propoziție*, el se scrie cu *literă inițială mare*.
Substantivele proprii – denumesc anumite *ființe* sau *lucruri*, pentru a le deosebi de celelalte de același fel. Ele se scriu cu *literă inițială mare*, indiferent de locul pe care-l ocupă în propoziție.

2. Completează oral propoziţiile, apoi scrie-le:

Numele și prenumele meu este... .
Prenumele prietenului meu este... .
Numele prietenului meu este... .

3. Completează cu nume de persoane sau animale următoarele enunțuri și transcrie-le. Descoperă și substantivele comune:

- ... nu mai vrea să intre în cușcă.
- În poala bunicii torcea de zor … .
- Hoțul care fură ouăle este … .

- Motanului … tare-i place laptele de la vaca … .
- Cel mai iubit prozator al copiilor români este … .

4. Completează enunțurile cu cuvinte din paranteze și transcrie-le:

Dragoș are trei prieteni: cățelul … , pisoiul … și iepurașul … . Ei se joacă prin curte. Irina, sora lui, are grijă de … , iada cea frumoasă.

(Tărcuș, Mieunică, Urechiuș, Zvăpăiata)

Notă! Se scriu cu **literă inițială mare**: nume de persoane, de țări, de localități, de ape, de munți, titluri de cărți/ de opere literare, denumirea sărbătorilor religioase și legale etc.

5. Scrie prenumele şi numele de familie al tatălui, al mamei, al bunelor, al bunicilor, al fraților și surorilor.

De exemplu:

tata — Crețu Nicolae,
mama — Crețu Nicoleta,
tata tatei — Crețu Vasile; …
tata mamei — Frunză Constantin, …

6. Transcrie textul. Subliniază substantivele proprii cu o linie, iar cele comune — cu două linii. Observă scrierea lor.

Ţara noastră se numeşte Ucraina. Capitala ei este oraşul Kiev.

În Ucraina trăiesc multe naționalități. Cei mai mulți români trăiesc în regiunile: Cernăuți, Transcarpatia și Odessa.

7. Găsește câte patru substantive pentru fiecare cerinţă :

- nume de țări — Ucraina, … .
- nume de orașe — Kiev, … .
- nume de sate — Mihoreni, … .
- nume de străzi — Mihai Eminescu, … .
- nume de raioane — Herța, … .
- ființe — părinți, ...
- lucruri — casă, ...
- meserii — medic, ...

8. Completează următoarele enunțuri cu substantive proprii. Subliniază substantivele comune:

Mă numesc … . Locuiesc în satul (orașul) … , pe strada … , raionul … , regiunea … , ținutul … , țara … .

Cel mai apropiat râu de localitate este … . Satele (orașele) vecine sunt: … , … ,… ,… . Am cunoscuți în (țara, orașul, satul) … .

Mi-ar plăcea să vizitez capitala țării, orașul … .

CUVINTELE CARE ARATĂ UN OBIECT ȘI CUVINTELE CARE ARATĂ MAI MULTE OBIECTE (numărul substantivului)

1. Privește desenele. Numește ființele şi lucrurile prezentate în ele. Stabilește numărul lor.

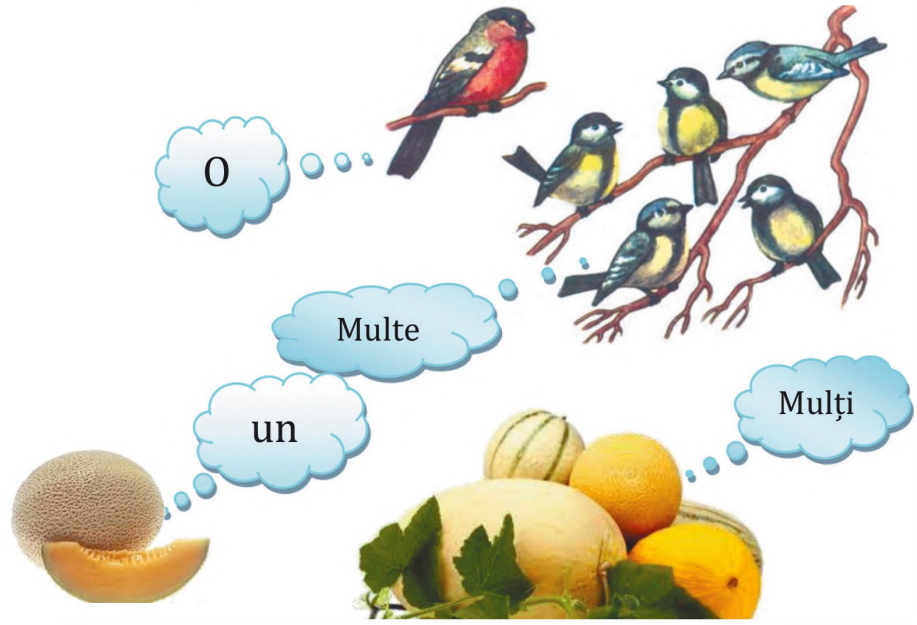

- Scrie în caiete denumirile obiectelor: un pepene (galben) — mulţi pepeni (galbeni), o pasăre — multe păsări.
- Numără câte păsări sunt în desen.
- Ce este cuvântul pasăre ca parte de vorbire?

Substantivele pot fi numărate:
***o** pasăre, **două** păsări, **multe** păsări, **nişte** păsări sau **un** fiu, **doi** fii, **mulți** fii, **nișteo** fii.*
Substantivele au două numere:
numărul singular — când denumesc o singură ființă, un singur lucru, un singur fenomen al naturii: ***o** pasăre, **un** fiu*;
plural — când denumesc mai multe ființe, lucruri, fenomene ale naturii: ***două**, **multe**, **nișteo** păsări, **doi**, **mulți**, **nișteo** fii*.

2. Schimbă forma cuvintelor de la singular la plural, după modelul:

oraș-orașe

ninsoare, țară, animal, frate, ureche, fulger, fulg, soră, prieten, manual, viață, cunoștință.

3. Să ne jucăm! Schimbă numărul substantivelor.

Eu zic una, tu zici multe!

şcoală, fruct, casă, fereastră, jucărie, munte.

Eu zic multe, tu zici una!

pixuri, caiete, pâini, urşi, indicatoare, medicamente.

4. Selectează întâi substantivele la numărul singular, apoi pe cele la numărul plural:

Ningea. Fulgii roiau în aer și cădeau pe pământul înghețat. Ștefania a întins mâna.

Câțiva fulgi au căzut în palmă. Ea îi privea cu gingășie. Când fulgii zboară, ei sunt ca puful. Iar când te uiți la ei de aproape, vezi niște steluțe zimțate.

Mărioara și-a ridicat capul și fulgii mari și ușori i se lipeau de gene.

5. Grupează substantivele după număr (singular, plural):

cadou, orașe, calculator, copac, pomi, ploi, vis, mal, exercițiu, ochi, elevă, creion, frunze, învățători, șoferi, bunătate, cărți , copii, rochii, mașină, rachete, sat, nori, avioane, barcă, ciocănitoare, romanițe.

6. Subliniază substantivele la numărul plural, apoi trece-le la numărul singular:

- Stelele strălucitoare au apărut pe cer.
- Ursul brun trăieşte în pădurile de brad.

- În grădini s-au ivit flori de primăvară.
- Ursul brun trăieşte în pădurile de brad.

GENUL SUBSTANTIVELOR

Descoperă!

Substantivul are trei genuri, care se află prin numărare astfel:
- **genul masculin** : un băiat – doi băieți
- **genul feminin** : o fetiță – două fetițe
- **genul neutru** : un caiet – două caiete

1. Precizează genul următoarelor substantive comune:

școală, școlar, floare, cocoș, creion, tablou, tablă, ghiozdan, iepure, carte.

2. Selecterază numai substantivele la genul masculinin:

pom, casă, munte, steluță, pix, dulap, covrig, telefon, cățel, copil, scaun, urs, vulpe, învățător, pește.

3. Numește șase substantive la genul feminin.

4. Scrie câte trei substantive comune la numărul singular pentru fiecare gen.

Descoperă!

5. Privește desenul. Numește obiectele și ființele. Precizează genul substantivelor.

Lucrul în grup

6. Din șirul de substantive de mai jos selectați:

I grupă — substantive la genul masculin;
II grupă — substantive la genul feminin;
III grupă — substantive la genul neutru.

Pădure, mesteacăn, televizor, leu, vara, poveste, autor, țară, basm, noapte, frate, prieten, buchet, bunică, bunic, om, număr, fluier, dimineață, muncitor, pâine, calculator, oraș, cântec, pom.

7. Copiază textul. Subliniază substantivele la genul masculin cu o linie, la genul feminin – cu două și la genul neutru — cu linie văluroasă.

Andrei este un elev model. El e cuviincios cu toată lumea şi este foarte conştiincios. Nu vine cu lecţiile neînvăţate şi nu a fost văzut niciodată copiind. Iubeşte animalele şi spune că vrea să devină zoolog. Ar vrea să viziteze muzeele din întreaga ţară şi din Europa.

CUVINTE CARE DENUMESC ÎNSUȘIRI DE OBIECTE (Adjectivul)

1. Citește textul. Transcrie cuvintele care o caracterizează pe zână. Ce denumesc cuvintele ***veselă***, ***harnică*** şi ***luminoasă***.

Şi departe... foarte departe stăpânea sora mijlocie — zâna răsăriturilor şi a apusurilor însângerate, stăpâna flăcărilor şi a jărateculuі.

Ea era caldă şi bună ca o pâine din cuptor, avea obrajii roşii ca două mere, buzele zmeurii, iar părul roşu ca para focului. Purta o mantie lungă, purpurie … .

Era o zână veselă, harnică şi luminoasă ca o dimineaţă de vară.

(L. Ionescu)

♦ *Răspunde la întrebările:* Ce fel de apusuri? Ce fel de obraji? Ce fel de buze? Ce fel de păr? Ce fel de mantie? Ce fel de zână?

2. Citește textul de mai jos. Observă cum sunt caracterizate zânele? Ce însuşiri au?

Zâna cea mare avea părul lung, ochii viorii cu gene lungi, mătăsoase, ca o noapte de vară. Stăpânea singură peste veşnicii, demnă, liniştită şi puternică.

Zână cea mică avea părul bălai, lung până la călcâie, purta straie de borangic cu maramă aurie. În picioare

purta papucei din flori de stânjenei galbeni, la brâu o cingătoare de aur curat, iar mantia ei lungă avea o trenă din nuferi galbeni.

(L. Ionescu)

3. Observă ce denumesc cuvintele din fiecare coloană şi intitulează-le printr-un singur cuvânt (culoare, gust, mărime, formă, calitate).

Mare	pătrată	alb	acru	tare
Mic	lunguieţ	roşu	amar	trainic
Înalt	rotund	negru	dulce	călduros
Subţire	colţuros	verde	iute	bun

♦ Numeşte fiinţe, lucruri, fenomene ale naturii care pot avea asemenea însuşiri.
De exemplu: palton călduros, poamă dulce.

4. Examinează schema şi spune, pe baza ei, ce pot arăta cuvintele care denumesc însuşiri ale obiectelor. Dă exemple.

Cuvintele care denumesc însuşiri ale obiectelor ***pot arăta:***

- mărimea: ..., ...
- culoarea: ..., ...
- gustul: ..., ...
- forma: ..., ...
- calitatea: ..., ...

} ***care? ce fel de?***

Partea de vorbire care denumeşte o însuşire a obiectelor se numeşte ***adjectiv***.
Adjectivul poate fi găsit cu ajutorul întrebărilor ***care? ce fel de?***
De exemplu: *Care carte?* — Cartea *nouă*.
Ce fel de carte? — Carte *nouă*.

5. Scrie câte trei cuvinte ce arată însuşiri pentru fiecare anotimp:

- toamnă … , … , … ;
- iarnă … , … , … ;
- primăvară … , … , … ;
- vară … , … , … ;

6. Găseşte cuvinte-însuşiri cu sens opus pentru:

rece — cald
gras — ……
fricos — ……
harnic — …..
dulce — …….
scund — ……
respectuos — ….
timid — ……

7. Completează spaţiile libere cu cuvinte-însuşiri, obținând un mic portret al prietenului/prietenei tale:

Prietenul meu (Prietena mea) , … , are ochi … , fruntea … , nasul … şi părul … .

El este … , … , … .

ÎNSUŞIREA UNUI OBIECT SAU A MAI MULTE OBIECTE (numărul adjectivului)

1. Citește substantivele de mai jos însoțite de adjective. Trece-le la numărul plural:

mărul auriu, frunza arămie, floarea albăstruie, pădurea gălbuie, toamna târzie, norul fumuriu.

De exemplu: peștele argintiu — peștii argintii.

Adjectivul are *același număr cu substantivul* a cărui însușire o arată.
De exemplu: *puişor negru — puişori negri*

2. Citește şi explică proverbele. Observă prin ce trăsături se deosebesc oamenii caracterizaţi în ele.

- Omul **harnic** mereu îşi găseşte de lucru.
- Omul **leneş** şi mâncarea greu o rumegă.
- Pământul **negru** rodeşte pâinea **albă**.

♦ Ce arată cuvintele evidenţiate?
♦ Selectează proverbe asemănătoare din cartea de lectură.

3. Pune în locul parantezelor adjective de sub text, potrivite după sens. Spune ce număr arată cuvintele care denumesc obiectele cu aceste însuşiri: unul sau mai multe?

CENUŞICA

Raţele *(care?)* se pregăteau de plecare în ţările *(care?)*. Se adunau în cârduri *(ce fel de?)*. Păsările *(care?)* le învăţau pe cele tinere. În fiecare dimineaţă ele făceau plimbări *(ce fel de?)*, ca să-şi întărească aripile pentru zborul *(care?)*. Peste tot se auzeau strigăte de bucurie ale păsărilor *(care?)*. Numai Cenuşica nu putea să participe la aceste plimbări *(ce fel de?)*. Ea avea aripa frântă...

(După Ion Druță)

Adjectivele: sălbatice, calde, mari, bătrâne, îndelungate, îndepărtat, tinere, plăcute.

♦ Citește expresiv textul completat. Continuă povestirea.

4. Compară două obiecte după o însuşire anumită.

De exemplu:
După mărime: *struţ mare — potârniche mică...*
După culoare: *zahăr alb — cărbune negru...*
După gust: *miere dulce — fiere amară...*
După formă: *minge rotundă – casă patrată…*
După calitate: *furnică harnică – greier leneș …*

5. Transformă după model:

Model: copil cuminte → copii cuminți
carte interesantă, elev silitor, munte înalt, toamnă bogată, fetiță veselă, ardei iute, cățel pufos, viață fericită, măr acru.

6. Selectează grupurile de cuvinte după numărul lor (singular, plural):

fulgi argintii, copii bucuroși, elev sârguincios, clasă luminoasă, cățel pufos, păsări călătoare, apă limpede, carte interesantă, case frumoase, animale sălbatice, animal domestic, ceai fierbinte, mere coapte, măr roșu, munți înalți, cireșe amare, țară bogată, stele sclipitoare, aer curat, viață fericită, visuri plăcute, povești fermecătoare, fetiță disciplinată.

7. Restabilește în text adjectivele de mai jos și transcrie-le. Observă ce număr de obiecte arată cuvintele care denumesc aceste însuşiri: unul sau mai multe?

Foca trăieşte în mare. Ea are blană ... de culoare ... cu picăţele ... . Sub piele focile au un strat ... de grăsime. Grăsimea le ţine cald.

Focile se duc departe-departe în ocean ca să vâneze peşti. Când obosesc, se ridică pe gheţari.

Pe gheţar sau pe mal focile nasc puişori ... şi ... . Ei au ochişori ... ca tăciunele. Stau micuţii pe gheţar lângă mama ... şi sug lapte ... .

***Adjectivele**: netedă, cenuşie, întunecate, gros, albi, pufoşi, negri, caldă, dulce.*

ACORDUL OBIECTULUI CU ÎNSUȘIREA LUI

1. Alege și scrie doar varianta corectă, făcând acordul substantivului cu adjectivul:

fetiță: silitor / silitori / silitoare

basm: captivant / captivanţi / captivantă

ghiozdan: încăpători / încăpătoare / încăpător

flori: parfumaţi / parfumate / parfumată

munţi: înalţi / înaltă / înalt

ghiocei: plăpândă / plăpând / plăpânzi

Adjectivele trebuie să se acorde cu substantivele. Altfel nu au înțeles.

2. Scrie adjectivele din paranteze la forma corectă:

- Trandafirul (galbenă) ..... s-a ofilit.
- Mariana locuieşte într-o casă (încăpător) ..... .
- Zâna (bun) ..... îi îndeplineşte o dorinţă.

3. Se dă propoziţia:

Animalele speriate din pădurea umbroasă aleargă spre adăposturile ascunse.

♦ Completează enunţurile:

- Adjectivul **«speriate»** arată însuşirea substantivului _____.
- Adjectivul care arată însuşirea substantivului **«pădurea»** este _____.
- Adjectivul «speriate» este la numărul _____.
- În propoziţia dată sunt _____ adjective.

4. Transcrie următoarele propoziţii, aşezând adjectivele în faţa substantivelor:

- Florile colorate şi-au deschis petalele parfumate.
- Copiii zglobii aleargă pe câmpia verde.
- Fulgii argintii s-au aşternut într-un covor pufos.
- Norii cenuşii s-au îngrămădit pe cerul albastru.

5. Completează după model:

culmile înalte — înaltele culmi
peștii jucăuși — .....
jocurile interesante — .....
pedeapsa meritată — .....
meșterilor iscusiți — .....

deosebita plăcere — .....
încântătoarea privelişte — .....
aşteptatul moment — .....
curioşilor vecini — .....
cunoscutul scriitor — .....

6. Corectează greşelile strecurate în următoarele enunțuri:

Este o zi friguros de iarnă. Cerul plumburie este acoperit cu nori greu de zăpadă. Prin aerul rece plutesc fulgi uşor. Zăpada îngheţat scârţâie sub paşii trecătorilor grăbiţi. Copiii nerăbdătoare şi-au scos săniile pe pârtia veselă.

CUVINTE CE DENUMESC ACŢIUNI (verbul)

1. Privește desenele şi completează propoziţiile de mai jos.

Viorica ... un tablou.

Lucica... la vioară.

♦ La ce întrebări răspund cuvintele care denumesc acţiunea?

2. Transcrie și subliniază în text cuvintele ce exprimă acţiuni. La ce întrebări răspund?

Şuieră crivăţul pe la ferestre. Vântul acoperă glasurile vrăbiuţelor. Mădălina, într-o noapte de iarnă, a deschis fereastra şi a vorbit cu o vrăbiuţă zgribulită.

Din acea noapte, ea punea mâncare pe pervazul ferestrei.

3. Determină la ce întrebare răspund cuvintele:

citește, cântă, merge, vede.

♦ Schimbă-le, apoi după întrebările: ce a făcut? ce va face? Spune ce ai observat.

De exemplu:

Ce face?	*Ce a făcut?*	*Ce va face?*
lucrează	a lucrat	va lucra

Cuvintele care arată *acţiuni ale obiectelor* răspund la întrebările: *ce face? ce a făcut? ce va face? ce fac? ce am făcut? ce voi face? ce faci? ce facem? ce vom face? ce vor face?* Aceste cuvinte se numesc **verbe**.

4. Subliniază cu o linie verbele. Pune întrebări:

Primăvara s-a întors în țară. Soarele zâmbește fericit. Plugarii vor începe lucrul în câmp. Păsărelele își construiesc cuiburi. Ele vor depune ouă. Toți ne bucurăm de sosirea primăverii!

5. Găsește cu ajutorul întrebărilor cuvintele potrivite. Dezvoltă propozițiile.

- Ghioceii (ce au făcut?) …
- Cucul (ce face?) … .
- Copiii (ce fac?) … .
- Ionuț (ce va face?) … .
- Noi (ce vom face?) … .

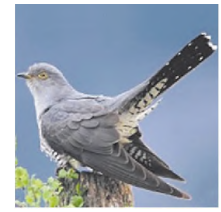

6. Completează spaţiile punctate cu verbe potrivite.

Primăvara … multe bucurii copiilor.
Pădurea … haina ei de culoare verde.
Păsările călătoare … din țările calde.
Copiii bucuroși … prin crânguri și coline.
Copiii sprinteni … fotbal pe teren.

7. Selectează numai cuvintele care sunt verbe:

merge, gard, trece, adoarme, adormit, trece, ajunge, alină, stă, alinare, stat, plimbare, se plimbă, analizează.

8. Potrivește verbele în enunțuri:

- În pădure … multe glasuri încântătoare.
- Veverița … în scorbura sa.
- Iepurașul … într-un tufiș.
- Capra … un scăunel din ceară.
- Noi … grăbiți spre școală.
- Copiii … cu nerăbdare vacanța.

ACȚIUNI CE SE PETREC ÎN PREZENT, TRECUT ȘI VIITOR (timpul verbului)

1. Alcătuiește propoziții după imagine, în care cuvintele ce denumesc acțiuni ale obiectelor să răspundă la întrebarea *ce face?*

- Când se petrece acțiunea?

Verbul care răspunde la întrebările: *ce fac?, ce faci?, ce face?, ce facem?, ce faceți?* arată că acțiunea se petrece acum, în momentul vorbirii. El indică ***timpul prezent***.

- Schimbă aceste cuvinte după întrebarea *ce-a făcut?*
- Ce ai observat? Când se petrece acțiunea?

Verbul care răspunde la întrebările: *ce-am făcut?, ce-ai făcut?, ce-a făcut?, ce-am făcut?, ce-ați făcut?, ce-au făcut?,* arată că acțiunea s-a petrecut înainte de momentul vorbirii. El indică ***timpul trecut***.

- Schimbă aceste cuvinte după întrebarea *ce va face?*
- Când se petrece acțiunea?

Verbul care răspunde la întrebările: *ce voi face?, ce vei face?, ce va face?, ce vom face?, ce veți face?, ce vor face?* arată că acțiunea se va petrece după momentul vorbirii. El indică ***timpul viitor***.

2. Transformă după model următoarele verbe:

a desena, a povesti, a face.

De exemplu:

Eu citesc	noi citim
tu citești	voi citiți
el, ea citește	ei, ele citesc

♦ Determină timpul petrecerii acțiunii.

3. Transformă după model următoarele verbe:

a cânta, a dormi, a crește.

De exemplu:

Eu am spus	noi am spus
tu ai spus	voi ați spus
el, ea a spus	ei, ele au spus

♦ Determină timpul petrecerii acțiunii.

4. Transformă după model următoarele verbe:

a lucra, a veni, a merge.

De exemplu:

Eu voi veni	noi vom veni
tu vei veni	voi veți veni
el, ea va veni	ei, ele vor veni

♦ Determină timpul petrecerii acțiunii.

5. Pune în locul întrebărilor cuvintele potrivite după sens şi citeşte expresiv textul. Spune ce timp arată cuvintele găsite.

Privighetoarea şi florile

Primăvara ... (ce a făcut?). Privighetoarea ... (ce face?) în lunci. Florile ... (ce fac?) mirate ochii. «Florile ... (ce fac?) atât de frumos, pentru că triluiesc eu», s-a gândit privighetoarea. Şi ... (ce a făcut?) să cânte şi mai cu foc.

Florile, ascultând cântarea privighetorii, s-au gândit:

«Privighetoarea ... (ce face?) atât de frumos, pentru că înflorim noi»: Şi ele s-au desfăcut şi mai tare.

6. Citeşte textul şi spune despre ce este vorba în el. Găseşte verbele. La ce timp sunt ele. Determină obiectele care fac acţiunile numite de aceste verbe. Ce rol au în propoziţie cuvintele găsite?

Un lup a întrebat-o odată pe veveriţă:

— De ce voi, veveriţele, vă **veseliţi** atâta? Eu mereu mă **plictisesc**, dar voi vă tot zbenguiţi!

Şi veveriţa i-a răspuns:

— Voi, lupii, vă plictisiţi din cauza răutăţii. Răutatea vă mănâncă inima. Noi, veveriţele, nu facem rău nimănui. Deatâta şi ne veselim.

Notă! Cuvintele *a se veseli* şi *a se plictisi* sunt opuse după sens.

7. Selectează și transcrie verbele: mai întâi cele la ***prezent***, apoi cele la ***trecut*** și ***viitor***:

voi zice, deschid, ați urcat, am văzut, au prins, aprindem, vor, vom zidi, văd, a admirat, greșește, vei crede, știu.

8. Trece verbele de la timpul prezent, la timpul trecut și scrie enunțurile.

- Razele soarelui încălzesc pământul încă umed.
- Doamna învăţătoare face observaţii elevilor care greşesc la testul de matematică.
- Copiii desenează peisaje de iarnă.
- Mama împarte dulciuri celor care au cerut.

9. Completează propoziţiile, punând întrebările *ce a făcut? ce au făcut?* de la cuvintele evidenţiate. Dă un titlu textului.

Folosește cuvintele: a topi, a limpezi, a sufla, a zvânta, a slobozi, a înflori, a ieşi, a mirosi, a veni.

... **zăpezile**. ... **apele Nistrului**. ... **vântul** şi ... pământul. **Salcia** de la fântână ... mărţişori. În mijlocul grădinii ... **caisul**. Apoi **cireşul** din faţa casei ... . Şi **vişinul**, şi **mărul**, şi **prăsadul**, şi **prunul** au ... .

A venit primăvara. **Agricultorii** ... în câmp cu plugurile. **Brazdele** răsturnate adânc ... a cer senin şi a fir de iarbă. Iar **firul de iarbă** ... a lapte şi a rouă. **Primăvara** ...!

(După Dumitru Matcovschi)

SCRIEREA CUVÂNTULUI SUNT

1. Citește textul. Găsește enunțurile în care este folosit cuvântul *sunt*. Determină despre cine este vorba în fiecare caz.

Tudorel era un ciobănaş de vreo zece anişori, care prin isteţimea lui scăpase în mai multe rânduri vacile şi oile satului din ghearele unor lupi. Nu ştia nici de frică, nici de înşelăciune.

— Sunt cioban, trebuie să-mi păzesc turma. Asta ştiu!

... Şi nu-l biruia nimeni.

Dar tot sărind şi învârtindu-se, lupii osteniră. Maimarele lor se apropie, jucând şi el mereu, şi-i vorbi lui Tudorel aşa:

— Ciobănaşule dragă, mai lasă-l încolo de fluier, că nu mai putem! După ce că suntem flămânzi, ne mai flămânzeşti şi dumneata, punându-ne să ţopăim întruna.

— Eu, răspunse băiatul, nu mă opresc din cântat, până nu vă cărăbăniţi! Dacă mă opresc, sunteţi în stare să vă repeziţi la oi şi să le sfâşiaţi.

— Pe cuvântul meu că nu facem una ca asta, plecăm pe ici, pe colo! răspunse celălalt şi făcu semn lupilor să-l urmeze.

(Emil Gârleanu)

♦ Alcătuiește enunțuri cu cuvintele:

sunt, suntem, sunteţi.

Cuvântul ***sunt*** se scrie cu ***u***.

*Eu s**u**nt. Noi s**u**ntem. Voi s**u**nteţi. Ei s**u**nt. Ele s**u**nt.*

2. Copiază poezia. Subliniază cuvântul *sunt*. Memorează scrierea acestui cuvânt.

Sunt cinci fraţi, fraţi pitici,
Dar cu toţii sunt voinici
Cât sunt ei de mititei,
Poţi lucra cu ei ce vrei.
Scrii, joci mingea, împleteşti,
Ba şi case construieşti.
Cine sunt?

3. Scrie propoziţiile de mai jos. Subliniază cuvintele: *sunt, suntem, sunteţi*.

a) Sunt gata, mărite împărate, s-arăt oricui ce poate Greuceanu. *(Petre Ispirescu).* 2) Vorbele tale, tată, sunt pentru noi ca o icoană la care ne închinăm, răspunseră copiii. *(Petre Ispirescu).*

b) Noi suntem în primejdie, zice una din slujitoarele zânei. *(Folclor)*

PRONUMELE PERSONAL

Descoperă!

1. Citește enunțurile.

Fetița citește o poveste. → Ea citește o poveste.
Anatolie a mai crescut. → El a mai crescut.
Păsările cântă în crâng. → Ele cântă în crâng.
Ghioceii au răsărit. → Ei au răsărit.

♦ Substantivele subliniate din prima coloană au fost înlocuite cu alte părți de vorbire în a doua coloană. Înțelesul enunțului nu s-a schimbat.

Partea de vorbire care ţine locul unui nume se numeşte ***pronume***.

Forme ale **pronumelui personal** sunt: ***eu***, ***tu***, ***el***, ***ea***, ***noi***, ***voi***, ***ei***, ***ele***, dar şi: *mie, (pe) mine, -mi, ţie, (pe) tine, -ţi, lui, (pe) el, -l, ei, (pe) ea, o, nouă, ne, (pe) noi, vouă, (pe) voi, vă, lor, (pe) ei, (pe) ele, le.*

Forme ale **pronumelui personal de politeţe**: *dumnea-voastră, dumnealui, dumneaei, dumneata, dumnealor, Măria-ta, Măria-sa.*

♦ Transcrie pronumele personale și cele de politețe în caiet. Reține-le!

2. Înlocuieşte substantivele evidențiate din enunțurile de mai jos cu pronumele personale potrivite:

- **Băieţii** joacă volei în sala sportivă.
- **Iuliana** citeşte poveștile lui Ion Creangă.
- **Băiatul** este foarte bun la matematică.
- Cele mai harnice din clasă sunt **Andreea** şi **Corina**.
- **Păsările** se întorc acasă în fiecare primăvară.
- **Cătălin** și **Costel** sunt cei mai stăruitori din clasă.

3. Selectează pronumele personale din textul următor.

Maria este prietena mea.

Ea iubeşte mult florile. Eu admir grădina ei împodobită cu frumuseți multicolore. Adesea noi vorbim despre arta de îngrijire a lor. Florile ne fac viaţa mai frumoasă. Ele merită toată atenţia şi iubirea noastră.

Notă! Pronumele personale ***eu***, ***ea***, ***el***,***ei***, ***ele*** se scriu cu **e**, dar când se pronunță se aude ie.

4. Înlocuieşte pronumele evidențiate cu forme potrivite ale pronumelui de politeţe din paranteze şi scrie propoziţiile obţinute. *(dumneavoastră, dumneata, dumnealui, dumneaei, dumnealor)*

- **El** este profesorul meu de sport.
- **Tu** ai încercat să înțelegi tema?
- Pe **voi** vă respect din tot sufletul!
- **Ea** are o imimă mare.
- În fiecare primăvară **ele** se plimbă prin crângul înflorit.

5. Completează spaţiile punctate cu pronumele personale corespunzătoare:

Andreea şi Iulian citesc multe poveşti. ... ştiu să le şi povestească şi o fac ori de câte ori au ocazia.

Mihai îi roagă să-i împrumute şi lui câteva cărţi. Şi ... a îndrăgit poveştile.

Mama sa a înţeles că băiatul are nevoie de mai multe cărţi. ... îi cumpără acum la fiecare salariu câte o carte nouă.

Toţi copiii ar trebui să citească mai mult. Astfel ... ar afla multe lucruri noi, folositoare.

... iubeşti poveştile?

PERSOANA ȘI NUMĂRUL PRONUMELUI

Pronumele personal are trei persoane și două numere			
Persoana	**Numărul**		**Arată**
	singular	plural	
I	eu	noi	Persoana/Persoanele care vorbesc
a II-a	tu	voi	Persoana/Persoanele cu care se vorbeşte
a III-a	el, ea	ei, ele	Persoana/Persoanele despre care se vorbeşte

1. Transformă propoziţiile următoare astfel, încât pronumele personale să fie la numărul plural:

- El a fost lăudat de către învăţătoare.
- Tu ai participat la o întrecere.
- Eu mă pregătesc pentru concurs.
- Voi învățați, pentru a vă descurca ușor în viață.

2. Transformă propoziţiile următoare, astfel încât pronumele personale să fie la numărul singular:

- Noi iubim animalele.
- Ei participă la concursul de caligrafie.
- Voi respectați regulile de circulație.
- Ele vor pleca la cinema.

3. Completează propozițiile cu pronume personale: *dumneavoastră*, *noi*, *voi*, *tu*, *eu*, *ea*.

- Domnilor, ... ați terminat discuția?
- Ne luați și pe ... cu ... în excursie?
- Atunci când ... râzi, ești foarte drăguț.
- ... vreau să vină vara.
- Pe ... am auzit-o cântând.

4. Înlocuieşte pronumele personale învăţate din propoziţiile de mai jos cu grupurile de cuvinte corespunzătoare dintre paranteze:

Noi mergem în vacanță la bunici.
Vezi tu? Iar am întârziat!
După meciul de fotbal a sosit şi el.
Voi călătoriţi mult în ultima vreme.
De ce vrea ea cartea aceasta?
Mi-au spus ei despre accident.
Ele sunt prietene foarte bune.

(Eu şi fratele meu; Cătăline; tata; Tu şi Mihai; Dorina; Eliza şi Bogdan; Maria şi Luiza)

CUVINTE DE LEGĂTURĂ

1. Citește şi spune prin ce se aseamănă şi prin ce se deosebesc propoziţiile. Care cuvinte schimbă sensul lor?

- Mingea este **pe** dulap.
- Mingea este **în** dulap.
- Mingea este **sub** dulap.
- Mingea este **după** dulap.
- Mingea este **lângă** dulap.

♦ Acum citește propoziţiile fără cuvintele evidenţiate. Ce ai observat?

2. Citește şi observă care cuvinte schimbă înţelesul propoziţiei. Copiază-le.

Soarele trimite razele calde peste copaci.
Soarele trimite razele calde printre copaci.

♦ Spune ce denumesc cuvintele scrise. Au ele singure vreun sens? Dar la ce ne ajută aceste cuvinte în vorbire?

Cuvintele *pe, în, sub, lângă, după, peste, printre* sunt ***cuvinte de legătură***.

3. Alcătuiește propoziţii în care să fie cuvintele de legătură de mai jos:

de, din, dintre, după, cu, la, lângă, pe, peste, prin, printre, spre, sub, în.

4. Citește textul. În locul punctelor pune cuvintele de legătură: *în*, *de*, *la*, *pe*, *cu*, *prin*.

Mama face curat ... casa cea mare. Dumitriţa îi ajută. Au deschis ferestrele, au scuturat covoarele, au schimbat faţa ... masă, au turnat apă ... flori. A obosit şi mama, şi Dumitriţa a obosit. Mama se aşază ... un scaun să se odihnească. Mama ... un capăt ... masă, Dumitriţa ... celălalt capăt ... masă. Zi ... soare afară, zi ... primăvară. O rază ... soare se strecoară ... geam.

(Dumitru Matcovschi)

5. Leagă între ele cuvintele din coloniţe cu ajutorul cuvintele de legătură potrivite. Alcătuiește şi scrie propoziţii cu unele din îmbinările de cuvinte formate.

flori	tei	ciuperci	masă
flori	grădină	ciuperci	coș
flori	masă	ciuperci	frunze

6. Leagă cu ajutorul cuvintele de legătură, cuvintele din coloniţe şi alcătuieşte propoziţii cu unele din ele.

ariciul	pădure	carte	poveşti
creioane	penal	elev	clasa a 2-a
caiet	dictări	caiet	limba română

7. Citeşte şi spune care e tema textului. Copiază cuvintele de legătură împreună cu cuvintele pe care le leagă. Observă ce denumesc cuvintele scrise.

NOAPTEA ÎN CÂMP

Soarele se ascunde după pădure. Umbre întunecate se aştern pe pajişti. În locul soarelui pe cer se înalţă luna. Albă, ea presoară pe întreaga pajişte praf de argint. Florile par altele. Printre firele de iarbă se plimbă licurici. Cântă ţârâiecii.

* pajişte – loc acoperit cu iarbă măruntă și deasă.

8. Citeşte. Pune întrebări şi completează propoziţiile cu cuvintele de legătură: *la*, *cu*, *pe*, *de*, *spre*.

Noi locuim ... etajul nouă. Avem un balcon mare ... ieşirea ... stradă. De ... balcon se vede o bucată bună ... oraş. Ce frumos e să priveşti ... aici noaptea! Mie şi lui Cornel tare ne mai place să ne jucăm ... balcon. Balconul e ba vapor, ba avion, ba un palat straşnic, păzit ... zmei ... douăsprezece capete.

GENERALIZARE

1. Povestește cu ajutorul schemei ce ai aflat până acum despre cuvintele din vorbirea noastră. Dă exemple.

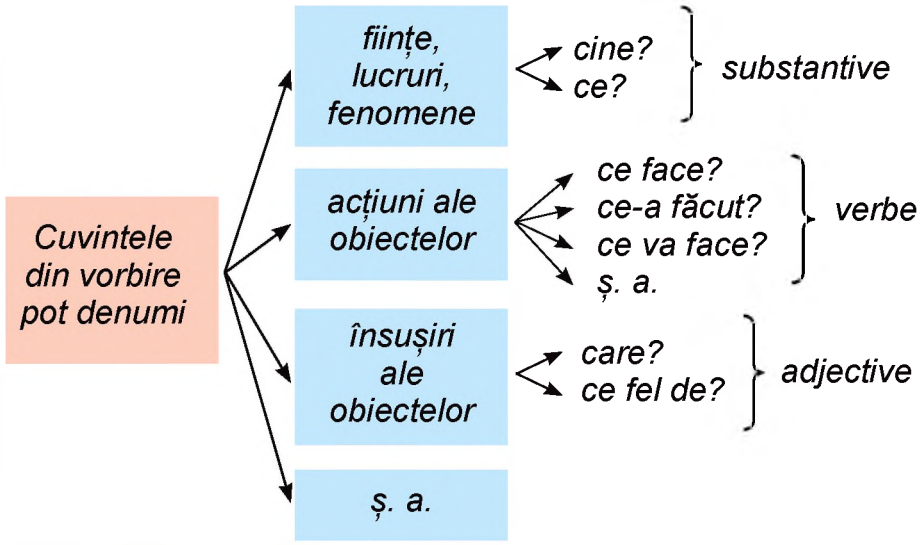

2. Copiază cuvintele în patru coloniţe după cum e arătat mai jos.

Cosmonaut, în corabie, a ateriza, cosmic, pe, cosmodrom, a zbura, albastru, roşietic, a lucra, pe deasupra, pământ, şi, dar.

Denumiri de obiecte (substantive)	*Denumiri de acţiuni (verbe)*	*Denumiri de însuşiri (adjective)*	*Cuvinte de legătură*

♦ Spune prin ce se aseamănă şi prin ce se deosebesc aceste cuvinte.

3. Citește şi răspunde la întrebările:

- Ce părţi de vorbire cunoşti?
- Ce arată substantivul? Dar verbul şi adjectivul?
- La ce întrebări răspund numele de fiinţe, de lucruri şi de fenomene ale naturii? Dă exemple.
- La ce întrebări răspunde verbul? Dar adjectivul? Dă exemple.
- La ce ne servesc cuvintele de legătură?

VII. PĂRȚILE DE PROPOZIȚIE

GRUPUL PRINCIPAL DE CUVINTE

1. Citește enunțurile:

1. Lunca a înverzit.
2. Copiii voioși au ieșit la joacă.
3. Pomii îmbracă haine noi .

♦ Pune pentru fiecare propoziţie câte două întrebări.

Exemplu:

Întrebări: Răspunsuri:

1. Despre cine este vorba în prima propoziţie? (Luncă)
2. Ce se spune despre luncă? (a înverzit)

Notă! Răspunsurile reprezintă ***grupul principal de cuvinte*** al propoziţiei.

♦ Găsește grupul principal de cuvinte din celelalte propoziţii date (2 şi 3).

Grupul principal de cuvinte se află cu ajutorul întrebărilor: ***«Despre cine se vorbeşte în propoziţie?»*** şi ***«Ce se spune despre...?»***

2. Găsește grupul principal de cuvinte în următoarele enunțuri:

- A răsărit ghiocelul.
- Pâraiele umflate curg cu repeziciune.
- Gâzele nu se văd încă.
- Un iepure fricos a sărit dintr-o tufă.
- Berzele s-au întors la cuiburile lor.

3. Selectează și scrie în locul punctelor cuvinte potrivite ce răspund la întrebarea *«Ce se spune despre...?»*

Un câine … un os în gură. El … pe un drum de țară. Deodată … cu un alt câine. Celălalt câine … și el un os în gură. Câinele nostru … osul său în drum. Apoi … după celălalt câine. Așa … câinele fără nici un os.

(a rămas, ține, se ia, lasă, merge, are, se întâlnește)

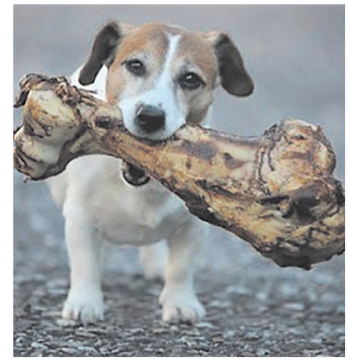

4. Află despre cine sau despre ce se vorbeşte în aceste propoziţii (subiectul)? Și ce se spune despre subiect, găsește predicatul.

- Țara noastră se numește Ucraina.
- Crizantemele înfloresc toamna.
- Mama mi-a cumpărat o carte cu povești.
- Doamna ne învață lucruri interesante.

4. Schimbă ordinea cuvintelor în propoziții după model:

- Cerul s-a acoperit cu nori.
- Fetița scrie frumos.
- Veverița adună alune.

Exemplu: Cerul s-a acoperit cu nori.
S-a acoperit cerul cu nori.
Cu nori s-a acoperit cerul.

6. Subliniază cu o linie cuvintele care arată *despre cine?* sau *despre ce?* se vorbeşte în propoziţie.

Iarba se clătina în bătaia vântului. Ici-colo floricelele de păpădie brodau covorul pajiştii cu galben. Câte un fluture, tentat de frumuseţea florilor, poposea pentru odihnă. Aripioarele lui multicolore îţi încântau privirea.

SUBIECTUL

Partea principală de propoziţie care arată cine face acţiunea și răspunde la întrebările *despre cine? sau despre ce?* se vorbeşte în propoziţie se numește ***subiect***. Subiectul se subliniază cu *o linie*.

1. Aşează cuvintele în aşa fel, încât să formezi propoziţii. Pune întrebările corespunzătoare şi subliniază subiectele.

- într-o, trăia, colibă, Grivei.
- este, mare, Ion Creangă, un, povestitor.
- coase, Maria, o, rochie.

2. Completează propoziţiile de mai jos cu subiecte potrivite.

... merg la şcoală. ... le-a explicat o lecţie nouă. Pe bănci ... stau închise. ... deschid caietele. ... scriu tema nouă.

3. Alcătuieşte propoziţii în care cuvintele: **pisică**, **zăpadă**, **lună** să arate *despre cine?* sau *despre ce?* se vorbeşte în propoziţie.

4. Completează propoziţiile cu cuvinte ce răspund la întrebările: *despre cine se vorbește în propoziții? despre ce?*

..... au înflorit.
Despre ce?

..... dispăru în desişul pădurii.
despre cine?

..... s-a acoperit cu nori.
despre ce?

..... lumina noaptea.
despre ce?

5. Alege forma corectă a subiectului și scrie propozițiile:

De patru zile, **ploile / ploaia** n-a mai încetat.
Turma / Turmele de oi se întorceau de la munte.
Se îngâna **ziua / zilele** cu noaptea.
Inima / Inimile băteau de emoţie.

6. Transcrie textul. Subliniază grupurile principale de cuvinte:

Pădurea este o cetate veche. Oamenii ocrotesc pădurile. Ei îngrijesc și de animale. În păduri trăiesc lupi, urși, veverițe.

Păsărelele se hrănesc cu omizi. Ele sunt prietenii plantelor.

Copiii sădesc pomi. În grădini cresc flori și legume.

Noi ocrotim florile.

PREDICATUL

Partea principală de propoziţie care arată *ce se spune despre subiect* se numeşte ***predicat***.
Predicatul răspunde la întrebările: *ce face subiectul? ce se spune despre subiect?*
Predicatul se subliniază *cu două linii*.

1. Stabilește corespondența subiect – predicat și formează propoziţii:

Copiii	Strălucesc
Stelele	a reînviat
Frunzele	se joacă
Natura	Ciripesc
Păsările	au îngălbenit

2. Continuă propoziţiile folosind cuvinte-acţiuni care exprimă semnele primăverii.

Pădurile … .	Albinele … .
Livezile … .	Fluturii … .
Cucul … .	Ghioceii … .
Iarba … .	Mieii … .

3. Găsește partea de propoziţie care arată ce se spune despre fiinţa sau lucrul din fiecare propoziţie.

Model: Ionel <u>se află</u> în pădure.
Ce se spune despre Ionel?

- Lenuţa adună ciuperci.
- Lucica îşi petrece vacanţa în sat, la bunici.
- Bunicii au o grădină mare şi frumoasă.
- Seara toţi se așează la masă mulţumiţi.

4. Transcrie următoarele propoziţii, păstrând numai părţile principale de propoziţie.

Model:
Sub o frunză s-a ascuns ariciul. ⟶ Ariciul s-a ascuns.

- Trecu în zbor cârdul de rațe.
- Mingea roşie stă sub pat.
- Mama îl sărută dulce pe băiat.

5. Privește desenul. Alcătuiește enunțuri scurte cu acțiuni din imagini. Găsește predicatele:

Bunica citește.

► Despre cine se vorbeşte în propoziţie?
La ce întrebare răspunde cuvântul <u>bunica</u>?

► Ce se spune despre bunica?
La ce întrebare răspunde cuvântul <u>citeşte</u>?

Notă! Propoziția poate avea numai un singur predicat.

6. Subliniază părțile principale de propoziție:

Nicușor a plecat la bunicii săi. El admiră frumuseţile locului. Bunicii se bucură nespus de mult. Acum ei au ajutor preţios la treburile gospodăreşti. Uneori bătrânii îi povestesc nepotului întâmplări de demult.

7. Completează propoziţiile, scriind cuvintele din paranteze la forma cerută.

- Pasărea (ce face?) ..... spre apus. *(a zbura)*
- Din tei (ce fac?) ..... flori parfumate. *(a cădea)*
- Radu (ce va face?) ..... o carte interesantă. *(a citi)*
- Soarele (ce făcea?) ..... pe bolta senină a cerului. *(a străluci)*
- Pisoiul (ce făcea?) ..... mirat zborul fluturelui. *(a urmări)*

♦ Subliniază subiectul și predicatul.

8. Completează cu predicate potrivite:

Iepurele ..... prin pădurea deasă.
Ghiocelul ..... căpşorul din zăpadă.
Avioanele ..... pe cerul albastru.
Spre seară, copiii ..... acasă.
Eu ..... cu plăcere lecțiile.

PĂRŢILE SECUNDARE ALE PROPOZIŢIEI

Propoziţia, pe lângă părţile principale, poate avea şi **părţi secundare**.
Unele lămuresc subiectul, iar *altele predicatul*.

1. Alcătuiește propoziţii numai din subiecte şi predicate. Subliniază subiectul și predicatul. Folosește-te de imagini.

Întreabă-te:

- ► Despre cine voi comunica în propoziţie?
- ► Ce vreau să spun despre subiect?
- ► În ce ordine voi scrie cuvintele în propoziţie?
- ► Ce semne de punctuaţie voi pune la sfârşitul propoziţiei?

2. Citește propoziţiile. Găsește în fiecare, cu ajutorul întrebărilor, subiectul şi predicatul.

- Sora învaţă.
- Sora Ninei învaţă.
- Sora Ninei învaţă la institut.

- ✓ *Ce ai observat?*
- ✓ *Cine face acţiunea în propoziţia întâia?*
- ✓ *Dar în celelalte propoziţii?*
- ✓ *Ce este cuvântul **sora** ca parte de propoziţie?*
- ✓ *Ce acţiune face **sora** în propoziţia întâia, a doua, a treia?*
- ✓ *Ce este cuvântul **învaţă** ca parte de propoziţie?*
- ✓ *Pentru ce s-au inclus în propoziţie celelalte părţi?*
- ✓ *Ce parte de propoziţie lămureşte cuvântul **Nina**?*
- ✓ *Ce parte de propoziţie lămureşte cuvântul **la institut**?*

3. Transcrie textul. Subliniază părţile principale. De la subiect sau de la predicat pune întrebări și găsește părțile secundare.

DE ZIUA ONOMASTICĂ

Anuţa a împlinit opt ani. Copiii au felicitat-o. Nina i-a dăruit un ursuleţ de pluş. Pavel i-a adus un buchet de flori. Angela şi Marcela au interpretat un cântec.

4. Alcătuiește un text despre ziua de naştere a prietenului sau prietenei tale şi despre impresiile pe care ți le-a lăsat această sărbătoare. Te poţi folosi de planul de mai jos:

a) Cine şi când m-a invitat la ziua sa de naştere?
b) Ce cadou i-am pregătit?
c) Cum s-a desfăşurat sărbătoarea?
d) Ce impresie mi-a lăsat sărbătoarea?

5. Completează spaţiile cu cuvinte corespunzătoare întrebărilor:

- Oamenii (ce fel de?)..... muncesc de zor.
- Elevul (care?).... ia note (ce fel de?)..... .
- Crina culege flori (ce fel de?) ..... .
- Iepuraşul (care?) ..... s-a ascuns în tufiş.

6. Completează spaţiile cu cuvinte corespunzătoare întrebărilor:

- Vântul suflă (cum?).....
- Rândunelele se întorc (unde?) ..... lor.
- (Când?) ..... pomii dau în floare.

7. Copie propoziţiile. Subliniază părţile principale. Găsește prin întrebări și părțile secundare.

Mama vine de la piaţă. Ea a făcut o mulţime de cumpărături. Nelea o întâmpină. Ea apucă de coş.

Cumpărăturile devin mai uşoare. Mama se bucură. Nelea e fetiță cu suflet!

PROPOZIȚIA SIMPLĂ (NEDEZVOLTATĂ)

1. Formează propoziţii după model şi scrie-le:

Vântul	fuge.
Căprioara	apare.
Cornul	şuieră.
Soarele	se auzea.
Ploaia	se arăta.
Curcubeul	încetează.

♦ Subliniază părțile principale ale propoziției.

2. Selectează propoziţiile alcătuite numai din părţi principale.

- Copiii aleargă.
- Eu citesc.
- Ursul mormăie.
- A apărut o luminiţă la răsărit.
- Trenul a plecat din gară.
- Pe o creangă se află o veveriţă.

Propoziţiile ***simple*** sunt de două feluri: ***nedezvoltate*** și ***dezvoltate***.
Propozițiile **simple** sunt alcătuite numai din subiect și predicat (sau numai din predicat).

♦ Transformă propozițiile rămase în propoziții simple.

3. Transformă următoarele propoziţii în propoziţii simple:

- Pisica mănâncă şoareci.
- În curând, soarele apune.
- Razele soarelui încălzesc pământul.
- Mama spală rufele.

4. Alcătuieşte propoziţii simple folosind cuvintele:

porumbel, găină, pădure, iarbă, ciocănitoare.

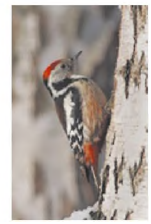

5. Recunoaște și transcrie propozițiile simple din textul de mai jos:

«A sosit bunica. Ea ne aduce de fiecare dată fructe și legume proaspete.

Toți ne bucurăm.

Andreea întreabă:

— Ce mai este pe la țară, bunico?

— A plouat. A plouat mult. Apa bălțește.

— Au fost inundații?

— Nu au fost la noi. Ne-a ferit Dumnezeu.

O ascultăm cu atenție. Ea ne vorbește până seara târziu despre noutățile de la ea din sat.»

PROPOZIȚIA DEZVOLTATĂ

Propozițiile dezvoltate, pe lângă subiect și predicat, mai au și alte părți de propoziție (***părți secundare de propoziție***).

1. Transformă propoziţiile dezvoltate în propoziţii simple şi scrie-le:

Exemplu: Ionel vorbeşte. El ...

E ora de matematică.

Ionel vorbeşte convingător. El a învăţat bine lecţia. Colegii îl ascultă cu atenţie. Ei se bucură de succesele colegului.

Toţi elevii muncesc cu spor. Ei se ajută reciproc.

2. De la propoziţiile simple, formează propoziţii dezvoltate, adăugând alte cuvinte:

Soarele apune. Cerul se înnorează. Furtuna se apropie. Marea se posomorăşte. Valurile se ridică. Întunericul se lasă. Stelele se ivesc. Furtuna se potoleşte. Se lasă liniştea.

3. Selectează și scrie doar propoziţiile dezvoltate:

- Bunica a cules legume proaspete.
- Cerul este acoperit cu nori de ploaie.
- Vântul adie.
- Se iveşte luna.
- Noi am citit cărţi captivante.
- Au venit bunicii la noi.

4. Formează propoziţii dezvoltate în care subiectele să fie:

puișorul, elefantul, avionul, şcoala, copacii, cuiburile, pisica.

5. Scrie propoziţii dezvoltate în care predicatele să fie:

au văzut, va culege, cântă, plâng, se supără, vor pleca.

6. Dezvoltă enunțurile după modelul dat:

a) *Vântul bate.*
b) *Vântul năprasnic bate.*
c) *Vântul năprasnic bate cu putere.*

- Bunica coase.
- Mama spală.
- Soarele încălzește.

7. Completează propozițiile:

- Copilul se descurcă (cum?) … .
- Lenuța frecventează (ce?) … .
- (Când?) … ursul doarme (unde?) … .
- Cocostârcul se plimbă (unde?) … (cum?) … .
- Elevul respectuos este lăudat (de cine?) … .

RECAPITULARE

1. Adaugă la următoarele propoziții părți secundare.

Andreea desenează.
Începe filmul.
Copacii se apleacă.
Învață copiii.
Cerul se luminează.
Copiii se joacă.

2. Completează enunţurile cu părţi secundare de propoziţie, în locul întrebărilor. Subliniază părțile principale.

Pisica (a cui?)..... are ochii (ce fel de?) ..... .
(De unde?) ..... a apărut soarele (ce fel de?)
Ursul (care?) mănâncă (ce?) (ce fel de?) ..... .
(Unde?) .... copii .... (ce fel de?) cântă (ce?)... (ce fel de?)... .

3. Subliniază cu o linie văluroasă cuvintele ce răspund la întrebările care? sau ce fel de?

- Rădăcinile adânci ale stejarului nu se tem de furtună.
- Puiul de căprioară alerga iute.
- Veveriţa are o scorbură încăpătoare.

4. Completează propoziţiile cu subectele care au fost omise:

..... şi-au terminat de citit cărţile.
..... a ieşit din bârlog.
Pe pajiştea verde, ... pasc iarbă.
Pe cerul senin, ... zboară spre ţările calde.
Sub sobă, toarce ..... .
În parcare, s-au adunat multe ..... .

5. Ordonează cuvintele date în propoziţii şi subliniază cu o linie subiectele și cu două — predicatele:

a) şi-a; rândunica; făcut; streaşina; cuibul; sub; casei.
b) zboară; din; albina; floare; în; floare.
c) îşi înalţă; vârfurile; spre; brazii; cer.
d) trimite; spre; razele; soarele; călduţe; pământ.

ORTOGRAFIA CUVINTELOR SCRISE PRIN CRATIMĂ

SCRIEREA CUVINTELOR PRIN LINIUŢĂ (CRATIMĂ). GRUPUL DE CUVINTE S-A ȘI CUVÂNTUL SA

Se pronunţă la fel dar se scrie:
sa – atunci când poate fi înlocuit cu ***lui*** sau ***ei***;
s-a – când nu poate fi înlocuit.

1. Transcrie următoarele propoziţii. Subliniază grupurile *s-a* — *sa*:

- Cornel s-a dus cu sora sa la film.
- Ioana s-a jucat până seara cu vecina sa Aura.
- Corina s-a împrietenit cu colega sa de bancă.

♦ Lămurește ortografia cuvintelor subliniate.

2. Transformă cuvintele din prima coloană după modelul dat. Alcătuieşte propoziţii cu cuvintele obţinute.

se uită	s-a uitat
se joacă	.....
se loveşte	.....
se plimbă	.....

3. Transcrie propoziţiile, utilizând varianta corectă:

Andrei *s-a* / *sa* bucrat, când sora *s-a* / *sa* l-a felicitat.
Mihaela *s-a* / *sa* dus la teatru cu mama *s-a* / *sa*.
Cornelia *s-a* / *sa* întors la bunica *s-a* / *sa*, când *s-a* / *sa* înserat.

4. Adaugă forma potrivită sa sau s-a:

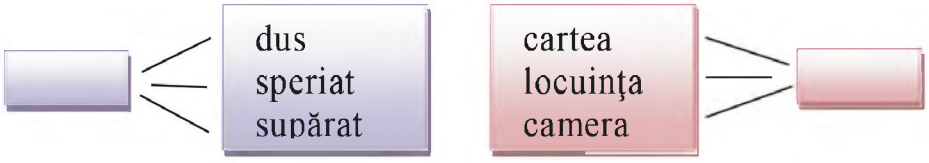

5. Scrie forma potrivită, conform modelului:

acum (astăzi)		atunci (ieri)
• **se odihneşte**	→	• **s-a odihnit**
• se duce	→	• ...
• se aude	→	• ...
• se supără	→	• ...
• ...	→	• **s-a** gândit
• ...	→	• **s-a** culcat
• ...	→	• **s-a** spălat

6. Transcrie textul folosind în locul punctelor sa ori s-a.

Scufiţa Roşie ... dus la bunica ... . repezit şi a îmbrăţişat-o pe bunica ... , ... aplecat la coşuleţ şi a scos un cozonac.

— Scufiţa Roşie, ... întâmplat ceva, când ai mers prin pădure?

— Da, lupul ... apropiat de mine ca să afle unde locuieşti.

(După Şarl Perro)

7. Alcătuieşte propoziţii cu trei grupuri de cuvinte din fiecare coloană de mai jos:

colega sa	s-a ofilit
floarea sa	s-a speriat
pisica sa	s-a împrietenit
cartea sa	s-a terminat
prietena sa	s-a întâlnit

8. Copiază propoziţiile de mai jos. Înlocuiește ei sau lui cu cuvântul sa.

- Colega lui este o elevă exemplară.
- Ana a plecat la şcoală cu prietena ei.
- Pictura ei este foarte interesantă.

9. Alege forma potrivită a cuvintelor din paranteze:

Darius *(s-a/sa)* sculat foarte devreme. Locuinţa *(s-a/sa)* este lângă lac. Împreună cu tatăl şi sora *(s-a/sa)* pleacă la pescuit. *(S-a/Sa)* întors către seară. Din căldarea *(s-a/sa)* a scos doi peşti mărişori. Mama *(s-a/sa)(s-a/sa)* bucurat foarte mult.

GRUPUL DE CUVINTE S-AU ȘI CUVÂNTUL SAU

Se pronunţă la fel dar se scrie:
sau — atunci, când poate fi înlocuit cu ori;
s-au — când nu poate fi înlocuit.

1. Transcrie următoarele propoziţii. Subliniază sau și s-au.

- Copiii s-au pregătit pentru serbare?
- Eu voi cânta sau voi dansa, sau voi recita, încă nu ştiu.
- Mai rămâi sau mergi odată cu noi?
- Câte s-au întâmplat de atunci!

2. Transcrie propozițiile utilizând varianta corectă:

- Vom merge în excursie *sau / s-au* în tabără.
- Copiii *sau / s-au* pregătit foarte bine.
- Îmbraci tricoul *sau / s-au* bluzița?
- În aceşti ani ei *sau / s-au* certat, apoi *sau / s-au* împăcat şi au devenit cei mai buni prieteni.

3. Completează cu *s-au* ori *sau*:

- Mihai va pleca la munte ... la mare.
- Colegii mei ... gândit să-mi facă o vizită.
- Norii ... înghesuit pe bolta cerească.
- Părinţii ... întrebat dacă plec ... rămân.

4. Alcătuieşte câte trei enunţuri în care să foloseşti *sau* şi *s-au*.

5. Modifică forma cuvintelor, pentru a folosi liniuţa de unire:

se
- au supărat → s-au supărat
- au bucurat → … .
- au odihnit → … .
- au liniştit → … .
- au ivit → … .
- au ascuns → … .

6. Scrie forma potrivită, conform modelului:

Acum — astăzi **Atunci — ieri**

Ei, ele:

- se pregătesc → s-au pregătit → Copiii s-au pregătit de lecții.
- se joacă → … → …
- se ajută → … → …
- se gândesc → … → …

7. Completează cuvinte cu sens opus pentru:

bucurie sau tristețe … sau …
adevăr sau … … sau …
lumină sau … … sau …
harnic sau … … sau …

8. Transcrie enunţurile următoare, corectând acolo, unde este cazul:

- Insectele sau trezit la viaţă.
- Pe pământ s-au în apă, vieţuitoarele sau pregătit pentru o nouă viaţă.
- Copiii sau grăbit să ajungă primii în clasă.
- În pauză, elevii stau în clasă s-au în curte.
- Nu se ştie dacă sau supărat s-au nu.

FOLOSIREA CRATIMEI ÎN GRUPURILE: M-AM, M-AI, M-A, M-AŢI, M-AU, M-AŞ, M-AR

1. Citește. Fii atent la scrierea corectă a cuvintelor evidențiate și a explicațiilor din paranteze:

Ionel **m-a** (mă a) întrebat cum **m-am** (mă am) pregătit de lecţie. Eu abia **m-am** (mă am) hotărât să-i răspund. Tu însă **m-ai** (mă ai) înţeles de la bun început. Voi **m-aţi** (mă aţi) apreciat după merit. Colegii **m-au** (mă au) felicitat.

♦ Copiază cuvintele scrise prin cratimă împreună cu primul cuvânt ce urmează după ele.

Reține! Grupurile de cuvinte: **m-am**, **m-ai**, m-a, m-aţi, m-au, m-aş, m-ar se scriu cu cratimă deoarece indică două cuvinte diferite care se rostesc printr-o singură silabă.

De exemplu:

- (**m**)-**am spălat** → (eu) am spălat (pe cine?) pe mine, mă;
- (**m**)-**ai ajutat** → (tu) ai ajutat (pe cine?) pe mine, mă;
- (**m**)-**a învățat** → (el, ea) a învățat (pe cine?) pe mine, mă;
- (**m**)-**ați așteptat** → (voi) ați așteptat (pe cine?) pe mine, mă;
- (**m**)-**au văzut** → (ei, ele) au văzut (pe cine?) pe mine, mă;
- (**m**)-**aș duce** → (eu) aș duce (pe cine?) pe mine, mă;
- (m)-**ar lăsa** → (el, ea, ei ele) ar lăsa (pe cine?) pe mine, mă.

2. Ortografiază corect grupurile de cuvinte din paranteze:

Maria … *(mă a)* invitat la ziua onomastică. Eu... *(mă am)* bucurat mult. După lecții... *(mă am)* dus să cumpăr flori. *(Mă au)* însoțit și colegii. Sunt fericită!

3. Citește textul. Explică întrebuinţarea cratimei:

Eu **m-am** născut mai mult de dragul mamei. Să vadă cu ochii ei că nu în zadar **mi-a** dat viaţă şi **m-a** crescut.

Am trăit şi trăiesc mai mult de dragul Patriei. Să vadă că nu în zadar **m-a** învăţat.

(După *Grigore Vieru)*

4. Transcrie enunţurile. Observă care cuvinte se rostesc la fel, dar se scriu diferit. Din câte cuvinte este alcătuit grupul m-ai?

1. — Tu m-ai întrecut la învăţătură. Întotdeauna răspunzi mai bine decât mine.
2. Liliacul înfloreşte în mai.

Notă! *Cuvintele evidențiate din structurile: **m-ai** întrecut, **mai** bine și luna **mai** sunt cuvinte ce se rostesc la fel, dar se scriu diferit.*

5. Transformă grupurile de cuvinte după modelul următor:

mă bucur → m-am bucurat;

mă înveți , mă cheamă; mă supărați; mă ocrotesc.

6. Citește şi transcrie grupurile de cuvinte din coloniţele următoare:

m-ai găsit	mai frumos	luna mai (florar)
m-ai văzut	mai bine	un mai (măciucă)
m-ai aşteptat	mai mult	mai (vii)

♦ Explică sensul fiecărei îmbinări de cuvinte.

7. Transformă propoziţiile după modelul de mai jos. Transcrie-le.

Model:

Mă pregătesc pentru lecţii. M-am pregătit pentru lecţii.

- Mă grăbesc la şcoală.
- Eu mă plimb prin parc.
- Radu mă cheamă la joacă.
- Prietenii mă ajută.
- Ionel mă invită la film.

FOLOSIREA CRATIMEI ÎN GRUPURILE DE CUVINTE: L-AM, L-AI, L-AŢI, L-AU, L-AR, L-AŞ

1. Citeşte. Pune întrebări, după model. Din câte cuvinte e alcătuit *l-a*. Cum crezi, de ce este scris prin liniuţă?

Vântul a vrut să se ascundă în grâu, să nu-l vedem noi. Grâul **l-a** înghimpat cu mustăţile. Vântul a ieşit din grâu şi fuge în urma maşinii.

(Spiridon Vangheli)

Model: Pe cine am întâlnit? — Pe dânsul, pe el îl, l.

Grupurile de cuvinte ***l-am***, ***l-ai***, ***l-aţi***, ***l-au***, ***l-aş***, ***l-ar***, se scriu cu cratimă deoarece indică două cuvinte diferite care se rostesc printr-o singură silabă.

2. Transcrie exemplele. Subliniază cuvintele scrise prin cratimă.

- Eu l-am întrecut pe Sandu la alegeri.
- Tu l-ai ajutat pe Marian să rezolve problema.
- Bunicul l-a îmbrăţişat pe nepotul său.
- Voi l-aţi ascultat pe domnul profesor.
- Colegii l-au aplaudat pe Mihai.
- Eu l-aş invita pe Marcel la teatru.
- Manole l-ar lua în excursie pe fratele său.

3. Completează exemplele, folosind în locul punctelor cuvintele potrivite.

Eu l(**am**) vizitat pe Ionel.
Tu l(**ai**) ...
El l(**a**) ...
Voi l(**aţi**) ...
Ei l(**au**) ...

4. Alcătuiește cu cuvintele de mai jos mai întâi îmbinări de cuvinte, apoi propoziţii.

l-am ...; l-ai ..., lai ...; l-a ..., la ...; l-aţi ..., ... laţi; l-au ..., ... lau.

Model: l-am întâlnit. La Artek l-am întâlnit pe prietenul meu.

- Explică cum aţi procedat.
- Compară după sens şi scriere cuvintele ce se aseamănă la rostire.

5. Citește. Scrie corect cuvintele evidenţiate. Explică de ce unele cuvinte se scriu prin liniuţă, iar altele — împreună.

— Nu **l(ai)** văzut pe Andrei? **l(a)** întrebat Dumitru **l(a)** despărţire pe Vasilică.

— Andrei stă **l(a)** pat. Toată noaptea mama i-a ţinut comprese. Dimineaţa **l(au)** internat la spital.

SCRIEREA CUVINTELOR: MI-I ŞI MII, MIE ŞI MI-E, VII ŞI VI-I

1. Citește și observă scrierea cuvintelor evidențiate:

Mie nu **mi-e** (îmi este) frică de nimic de păianjen.
Mama are o **mie** de griji.
Mii de fluturi zboară peste deal.
Mi-i (îmi este) cald atât de tare.

Când grupul de cuvinte **mi-e**, poate fi înlocuit cu cuvintele ***«îmi este»***, atunci el se scrie prin cratimă. *Cuvântul* **mii** *se scrie legat, când arată numărul miilor. De exemplu: două* ***mii****, trei* ***mii*** *ș.a.*

2. Transformă după model:

Model: *Mi-e dor de tine.*
Îmi este dor de tine.

Mi-e bine acum. Mi-e foame de nu te văd.

3. Răspunde la întrebări după model:

Model: *Îți întoarce pisoii?*
Mi-i întoarce.

Îți hrănește puișorii? Îți aduce papucii?

4. Citește și observă scrierea cuvintelor evidențiate:

Mergem în **vii** să culegem struguri. Mâine să **vii** la mine. Sunt frumoase gardurile **vii**. Acum **vi-i** vremea să învățați. **Vi-i** teamă de foc?

5. Pune întrebări corespunzătoare, folosind grupul vi-i:

— Nu, ne este frig.
— _____?
— Nu ne este foame.
— _____?
— Ne este bine aici.

6. Alege varianta corectă:

Pe cer lucesc mi-i/mii de stele.
Mi-i/mii lehamite de atâta sfadă.
Mi-i/mii brațul mic, făptura mi-i/mii măruntă.
Mi-i/mii de peștișori se țineau după domniță.
Mie/mi-e dor de tine, mamă!
Vreau să citesc o mie/mi-e de povești.

SCRIEREA CUVINTELOR: NE-A ȘI NEA, NEAM ȘI NE-AM

1. Citește și observă scrierea cuvintelor evidențiate:

Nea Costică ne-a invitat la masă. A căzut un fulg de nea.
Ne-am învățat să desenăm. Ionel este neam cu mine.

Când grupurile de cuvinte ***ne-a*** și ***ne-am***, pot primi întrebările: *ce-a făcut?* și *ce-am făcut?*, atunci ele se scriu prin cratimă. În celelalte cazuri se scriu fără cratimă.

2. Completează cu nea sau ne-a:

- Din cer cad fulgi pufoşi de ..... .
- Ieri am fost în grădină la ..... Grigore.
- Mama ..... adus o farfurie cu cireşe coapte.
- ..... speriat puţin furtuna.
- Bunicul ..... arătat cum cad pe pământ fulgii de ..... .

3. Completează coloana după modelul dat şi alcătuieşte propoziţii:

ne cheamă	→	*ne-a chemat*	→	*Primăvara ne-a chemat în crâng.*
ne ajută	→	...	→	... .
ne întâlneşte	→	...	→	... .
ne aude	→	...	→	... .

4. Unește expresiile cu sens apropiat:

ne-a bătut la cap	ne-a găsit
ne-a dat de știre	ne-a enervat
ne-a scos din minți	ne-a anunțat
ne-a dat de urmă	ne-a stresat

5. Completează cu *neam* sau *ne-am*:

- ... întâlnit pe stradă cu doamna învăţătoare.
- Suntem un ... de oameni harnici şi cinstiţi.
- ... dus la un ... de la tară.
- Ieri ... distrat la spectacol.
- ... supărat, deoarece nu au trecut pe la noi.

6. Completează după modelul dat:

ne ducem → ne-am dus
ne uităm → ...
ne bucurăm → ...
ne jucăm → ...
ne plimbăm → ...

7. Alcătuieşte enunţuri, folosind expresiile:

„ne-am dat de-a dura”, „ne-am adus aminte”, „ne-am luat la ceartă”, „ne-am spus amarul”.

8. Alege varianta corectă:

În livadă

(Nea/Ne-a) surprins priveliștea minunată din livadă. Pomii erau îmbrăcați în haină albă ca de (nea/ne-a).

A început să adie un vântuleț ușor. Petalele florilor ne-au invitat și pe noi la valsul primăverii.

Deodată vântul s-a oprit, iar petalele s-au așternut la pământ.

(Nea/Ne-a) Vasile, livădarul, (nea/ne-a) zâmbit și (nea/ne-a) întrebat:

– A nins cu fulgi de (nea/ne-a)?!

Cu toții (neam/ne-am) bucurat de această frumusețe.

FOLOSIREA CRATIMEI ÎN CUVINTELE: ÎNTR-UN, ÎNTR-O, ÎNTR-UNA, DINTR-UN, DINTR-O, DINTR-UNA

1. Citește enunțurile. Observă scrierea cuvintelor evidențiate:

Mariana şi Ionela au intrat **într-o** pădure. **Într-un** brad au zărit o veveriţă. Ghemotocul roşcat sărea **dintr-o** creangă în alta. **Dintr-un** stejar a zburat o ciocănitoare. **Într-un** moment de neatenţie, Mariana s-a lovit la picior.

Într-o asemenea plimbare, trebuie să fii atent pe unde calci!

Cuvintele: ***într-un***, ***într-o***, ***într-una***, ***dintr-un***, ***dintr-o***, ***dintr-una*** se scriu prin cratimă.

- ***într(e) un — într-un***
- ***într(e) o — într-o***.

La fel și ***dintr-o***, ***dintr-un***.

2. Citește şi scrie corect cuvintele:

într(o) dimineaţă, s(a) spălat, i(a) scris, sora s(a), l(a) vie, s(au) mărit, l(a) întrebat, mi(ai) luat, m(am) pornit, dintr(o) săritură.

♦ Alcătuiește propoziţii cu unele cuvinte scrise prin liniuţă.

3. În locul punctelor pune cuvintele din paranteze şi copie textul.

(într-o, s-a, i-a, într-un)

Norul făcea amiaza ... vârf de munte. Soarele ... încălzit capul. Încetul cu încetul norul ... prefăcut în bulgăraşi albi.

Ei se topeau treptat ca nişte bucăţele de unt ... ceaşcă albastră.

Soarele a fâlfâit din aripi şi ... înălţat deasupra norilor.

(V. Prohin)

4. Completează enunțurile date cu: într-o, într-un, dintr-o, dintr-un.

- Am mers la râu …….. zi de vară.
- Sunt mai multe silabe……. cuvânt?
- A căzut o pară…… păr.
- M-am întors ……..călătorie.

5. Completează enunțurile date cu: *dintr-o* și *dintr-un*.

Am rupt o foaie ... carte. Am scos apă ... fânână. Am băut lapte ... pahar. Am adus ghiocei ... poiană. ... cuvânt s-a supărat. ... floare iese fructul.

6. Uneşte, după înţeles, ortograma cu cuvântul potrivit:

	caiet
într-o	lucrare
într-un	seară
	parc

7. Alege ortograma corectă:

Într-o / într-un copac sunt multe vrăbiuţe.
Noi ne-am întors dintr-o / dintr-un excursie.
Irina locuieşte într-o / într-un casă vecină.
Irina a ieșit dintr-o / dintr-un bloc vecin.

8. Completează cu grupurile de cuvinte din paranteză:

(dintr-o colivie, într-o oră , elevi într-o, într-un magazin)

Eu nu pot face totul ... .
Peștii ... s-au ascuns printre plante.
Au mai rămas puțini ... clasă.
Veruța a intrat ... .
... au zburat doi porumbei.

CUPRINS

I. Recapitulare

Fonetica: Sunetul vorbirii. Literele 4
Alfabetul 4
Silaba. Despărţirea cuvintelor în silabe 6
Sunetul și litera. Vocale si consoanele 7

II. Ortografia grupurilor de litere și cuvinte

Sunetul şi literele î şi â 9
Pronunţarea şi scrierea corectă a grupurilor de sunete (litere) ia, ea şi ie 11
Grupul de sunete (litere) ie. Sunetul și litera e 13
Grupurile de sunete oa, ua, uă 14
Grupurile de sunete ce, ci, che, chi 16
Grupurile de litere ge, gi, ghe, ghi 19
Pronunţarea şi scrierea grupurilor de sunete cs şi gz care se scriu prin litera x 21
Sunetul (litera) m înainte de b şi de p 23
Consoanele duble cc, nn, rr, ss 24
Vocalele duble ee, ii, oo, uu 26
Sunetul şi litera i la sfârşitul unor cuvinte 27

III. Textul

Noțiune despre text (în versuri, în proză) 30
Titlul textului 32
Cum determinăm tema și ideea textului 35
Textul cu dialog . Semnele de punctuație 37
Textul povestire (naraţiunea) 39
Textul descriere 41

IV. Cuvântul. Sensul lexical al cuvântului

Cuvântul. Alcătuirea și sensul cuvintelor 43

Cuvinte cu sens asemănător. Sinonime 44
Cuvinte cu sens opus. Antonime 46

V. Propoziția. Intonarea propoziției

Propoziția. Litera mare (majusculă) la începutul propoziției 47
Felurile propozițiilor după scopul comunicării 49
Propoziția enunțiativă. Punctul 50
Propoziţia interogativă. Semnul întrebării (?) la sfârşitul propoziţiei interogative 51
Propoziţia exclamativă. Semnul exclamării (!) la sfârşitul propoziţiei exclamative 52
Virgula 54
Două puncte (:) 55
Linia de dialog 56
Recapitulare 58

VI. Cuvântul. Sensul gramatical al cuvântului

Ce este cuvântul ? (cuvântul ca parte de vorbire) 61
Cuvinte ce denumesc ființe,lucruri și fenomene ale naturii (substantivul) 64
Substantive comune și substantive proprii 66
Cuvintele care arată un obiect și cuvintele care arată mai multe obiecte (numărul substantivului) 70
Genul substantivelor 72
Cuvinte care denumesc însuşiri de obiecte (adjectivul) . 74
Însușirea unui obiect sau a mai multe obiecte (numărul adjectivului) 76
Acordul obiectului cu însușirea lui 79
Cuvinte ce denumesc acțiuni (verbul) 81
Acțiuni ce se petrec în prezent, trecut și viitor (timpul verbului) 84
Scrierea verbului sunt 87
Pronumele personal 89

Persoana și numărul pronumelui 92
Cuvinte de legătură 93
Generalizare la tema: sensul gramatical al cuvântului ... 96

VII. Părțile de propoziție

Părțile principale ale propoziției 97
Subiectul 99
Predicatul 100
Părțile secundare ale propoziției 103
Propoziție simplă (nedezvoltată) 105
Propoziția dezvoltată 107
Recapitulare 109

VIII. Ortografia cuvintelor scrise prin cratimă

Scrierea grupului de cuvinte s-a și cuvântului sa 110
Scrierea grupului de cuvinte s-au și cuvântului sau ... 113
Folosirea cratimei în grupurile: m-am, m-ai, m-a,
m-aţi, m-au, m-aş, m-ar 115
Folosirea cratimei în grupurile de cuvinte: l-am, l- ai,
l-a, l-aţi, l-au, l-ar, l-aş 117
Scrierea cuvintelo:r mi-i şi mii, mie şi mi-e, vii și vi-i 118
Scrierea cuvintelor: nea, ne-a, neam, ne-am 120
Folosirea cratimei în cuvintele: într-un, într-o, într-una,
dintr-un, dintr-o, dintr-una 122

Навчальне видання

Пілігач Олена Георгіївна
Магас Ганна Іванівна
Скріпа Олена Костянтинівна

Румунська мова та читання

Підручник для 2 класу з навчанням румунською мовою закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за державні кошти. Продаж заборонено

Румунською мовою

Зав. редакцією *М.С. Товарницька*
Редактор *М.С. Товарницька*
Координатор-рецензент *О.К. Никифорук*
Художній редактор *І.Б. Шутурма*
Коректори *З.Д. Лункашу, Т.С. Кіцак*
Художник *Т.С. Чернишева*

Формат 70x100 $^{1}/_{16}$.
Ум. друк. арк. 10,368. Обл.-вид.арк. 6,04.
Тираж 2712 пр. Зам. № 49П

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua; e-mail: office@svit.gov.ua, svit_vydav@ukr.net

Друк ТДВ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4078 від 31.05.2011

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика *Михайла Вербицького*
Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.